Ára: 200 FORINT

69. évf. 4. szám 2014. március 1. Ádár 1.29. 5774.

ÚJ ÉLET

A MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ HITKÖZSÉGEK SZÖVETSÉGÉNEK LAPJA

70

Kőrösmező mérföldkő a holokauszthoz vezető úton

Magyarország német megszállása és 1944 tavaszának drámai eseményei előtt a magyar hatóságok által elkövetett egyik legsúlyosabb atrocitás az országunkba menekült és az itt élő zsidóság ellen a kőrösmezői deportálás, a Kamenyec-Podolszkijnál történt tömegmészárlás volt.

1941 nyarán a magyar állam szervei egy hónap leforgása alatt húszezer zsidót deportáltak a podoliai hadműveleti területre. A KEOKH (Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság) által összegyűjtött ún. rendezetlen állampolgárságú, „hontalannak” minősített zsidók közül sokan már generációk vagy évtizedek óta Magyarországon éltek. (Számosat éppen a budapesti Páva utcai zsinagógában létesített gyűjtőhelyről indítottak el.) Köztük a legázolt Lengyelországból érkezettekkel együtt a Szlovákiából átmenekült, ott „elmagyarosító” tevékenységgel vádolt zsidók is voltak. A magyarok által Ukrajnába hurcoltak tömegére (ismeretlen számban cigányokat is deportáltak) a német hatóságok nem voltak felkészülve. Hamarosan a kiszállítás beszüntetését kérték.

A határra toloncolt, majd azon túlra szállított emberek brutalitásoknak, éhezéssel súlyosbított szenvedéseknek, az ukrán antiszemiták kínzásainak és vérengzésének voltak kitéve. Slachta Margit országgyűlési képviselő a helyszínen járt, s mint Rassay Károly, megdöbbenéssel tiltakozott a deportálások ellen, sajnos eredménytelenül. A védtelen, magukra hagyott zsidók többségét a Dnyeszter menti Kamenyec-Podolszkij közelében 1941. augusztus 27. és 29. között német egységek végezték ki. Összességében a Kamenyec-Podolszkijban és környékén (Staniszlauban, Nadvornán és Kolomeában) meggyilkolt magyarországi áldozatok száma 16-18 000 főre tehető.

A Holokauszt Emlékközpont az előholokausztnak nevezhető 1941 nyári tragikus eseményekkel kapcsolatban az elmúlt években több szakmai konferenciát, emléknapot rendezett. Jogelődje, a Magyar Auschwitz Alapítvány – Holokauszt Dokumentációs Központ a Rumbach utcai zsinagóga (anno a deportálandók gyűjtőtábora volt) falán emléktáblát helyezett el, majd a Páva utcai intézményben a Magyar Kormánnyal együttműködésben újabb emléktábla felállításával követte meg az áldozatokat és családtagjaikat.

Az 1941 nyári deportálás, az előholokauszt feldolgozott adatainak és tényeinek szélesebb körben való megismertetése érdekében az Emlékközpont 2014-ben a tudományos kutatási eredményeket, a legfontosabb dokumentumokat Fehér Könyvben jelenteti meg.

Okok és okozatok: Magyarország német megszállása

A holokauszt katasztrófájához vezető úton hazánk 1944. március 19-i német megszállása *sorsfordító történés* volt. Az ellenállás nélkül legázolt ország szabad prédává vált. A konzervatív politikai és gazdasági vezetés – a Kállay-kormány minden taktikázásával együtt – csődöt mondott. Maga is veszteségeket szenvedett el.

A 825 000 főnyi magyarországi zsidóság zöme törvénytisztelő, lojális, hazafias állampolgár volt. Asszimilálódott, sokan izraelita vallású magyaroknak vallották magukat. Veszélyérzete – noha az európai zsidóság folyamatos megsemmisítéséről mind többen értesültek – minimális volt, mert bízott a törvényességben, a főváros vezetőinek kapcsolataiban, Horthy Miklós kormányzóban.

A Magyar Királyság megszállásáról Berlinben elsősorban német hadviselési szempontok alapján határoztak. Hitler és a náci-német döntéshozók ismerték Magyarország ismétlődő próbálkozásait, hogy a mind több veszteséggel járó háborúból, a tengelyhatalmak szövetségéből kiválhasson. A fegyverszüneti feltételek mielőbbi megszerzését a magyar fél számára a 2. magyar hadsereg voronyezsi veresége, a front közeledése is sürgette.

A váratlan német megszállás nélkül a magyar zsidóság valószínűsíthetően túlélte volna a háborút. Addig is szenvedett veszteségeket: közel 20 000 főt a podoliai Kamenyec-Podolszkijban, a Délvidéken legyilkoltakat és a fegyver nélküli munkaszolgálatban áldozatul esett férfiak ezreit.

A német megszállás után Horthy kormányzó és a Sztójay-kormány, a közigazgatás szolgai magatartása *a zsidóság tragédiájának másik eleme* lett. Ha a kormányzat a karhatalmi erőket: a csendőrséget, a rendőrséget és a hivatalnoki kart nem bocsátja Adolf Eichmann csekély létszámú különleges bevetési osztaga rendelkezésére, a népirtás programja Magyarországon nem valósult volna meg.

A megszállás új lehetőséget kínált fel azoknak, akik a zsidóságtól meg akartak szabadulni. A németek követeléseit mindenben, sokan buzgón teljesítették. 1944 kora nyarán 437 ezer honfitársunkat deportálták a magyar fél aktív és lelkes támogatásával. A Holokauszt Emlékközpont szakmai véleménye, hogy túl kell lépni a történelmi felelősséget elkenő, relativizáló, gyakran egysíkú, leegyszerűsítő nézeteken.

Modern kori történelmünk egyik legfájdalmasabb tragédiája, a holokauszt legdrámaibb történései két feltétel együttesén alapultak: a német megszállás bekövetkezésén és a megelőző évtizedek politikai antiszemitizmusán nevelkedett, a kirekesztő zsidótörvények szellemében gondolkodó és cselekvő államapparátus készséges együttműködésén.

A HDKE sajtóközleményei

Apám végrendelete

Elhunyt: Auschwitz, 1945. január

Kívánom, hogy engem ne gyászoljon senki. Sem külsőleg, sem belsőleg. Akik szerettek, gondoljanak rám vidáman, ahogy elindultam az életben: tele önbizalommal és hittel az emberiségben. Drága Ági lányom, ha egyszer e sorokat olvasod, gondolj szeretett apádra. De azért lányom, ha rám gondolsz, jusson eszedbe, hogy ha a szeretet útját választod, életed kiegyensúlyozott, harmonikus lesz, és csak valamivel több szerencse kell, mint apádnak volt, és nem féltelek téged. Látod, lányom, mindazok dacára, amik az utolsó években történtek, a külső látszat ellenére: nem vesztettem el a hitemet. Hitemet abban, hogy a nagyvilágon a világmindenség törvényei örök életűek – a nagy mindenséghez képest parányi földön botorkáló emberiség törvényei változóak – felülkerekedhet a gonosz, a léha –, de a végső győzelem a jóságé. Minden jó ember egy porszemnyit hozzájárul a győzelem kivívásához.

Temetésem a lehető legegyszerűbb legyen. Pap ne beszéljen. Síromat sem megjelölni nem kell, sem látogatni. Mindazoktól, akiket szerettem és akik engem szerettek, búcsút veszek. Tartsatok meg kedves és vidám emlékezetetekben.

Heller Ágnes posztja a Facebookon

Ráv Weiszberger budapesti látogatása során felkereste az Alma utcai Szeretetotthont, ahol tanítást adott a közelgő púrimról. Ezután a mártírok emlékkövénél megemlékezett az Alma utcai Szeretetotthon, a Bíró Dániel Szanatórium és a Maros utcai kórház áldozatairól, akiket a nyilasok 1945 januárjában bestiálisan meggyilkoltak.

Márai Sándor 1986. évi naplójából

(részlet)

Március 29.

Húsvét szombatja, a Feltámadás. Negyvenkét év előtt vacsora Leányfalun egy színészházaspár házában. Már megjelent a rendelet, mely sárga csillag viselésére kötelezi a zsidókat. A háziasszony zsidó, mindenki kap ajándékba a tányér mellé vacsora közben egy sárga csillagot. L. is kap egyet. Akkor kezdődött az eszelős, habzó szájú zsidógyilkolás. A bujkálás, a rejtőzés, a gyalázat, L. apjának elhurcolása Auschwitzba. Negyvenkét év előtt egy társadalom megmutatta az igazi arcát, a gyűlölet, kapzsiság, kegyetlenség mindenfajta őrjöngését. Soha nem lehet elfeledni, sem megbocsátani.

HAZAJÖTTEM

Ajánlom ezt a verset mindazoknak,
akik hazavárnak valakit.

Hazajöttem, de itt valami baj van.
Valami nem jó, valaki hiányzik.
S ha csendesen leszáll a nyári alkony,
Szívemen át ezer emlék cikázik.
Hazajöttem. Kétezer kilométer
Pora tapadt a bakancsomra tán,
Hazajöttem és nem várt senkim itthon,
Emberek! Hol van, hol az anyám?

Ne mondjátok, hogy két szemét kisírta,
Mert nem jöttek a tábori lapok.
Ne mondjátok, hogy bélyeggel jelölték,
Mint falun szokták a marhát, állatot.
Ne mondjátok, hogy reszketett a szíve,
Mikor felvillant a csendőrszurony,
S ne mondjátok, hogy aztán menni kellett,
Menni, mert várta a vagon.

Hazajöttem, kétezer kilométer
Pora tapadt a bakancsomra tán,
Hazajöttem és nincs senkim itthon,
A ház üres és nincs többé anyám.
Kertünk alján vén diófa áll még.
Ott szokott ülni nyári alkonyon,
S én, aki régen elfeledtem Istent,
Most minden este imádkozom.

Réti Pál (1945)

Nyomatékos kéréssel fordulunk minden
ZSIDÓ HITTESTVÉRÜNKHÖZ,
hogy a mai komoly időkben, amikor helyzetünk a végsőkig feszülő áldozatosságra kötelez bennünket
legyen magatartásunk, viselkedésünk méltó
e komoly idők parancsához.
Viselkedjünk szerényen, fegyelmezetten, ne hangoskodjunk, ne árasszuk el a szórakozó, üdülőhelyeket, korzót, strandot és ne adjunk okot külső megjelenésünkkel, se viselkedésünkkel semmiféle megszólásra.
Gondoljunk arra, hogy magyar nemzetünk minden hű fia most a hazafias kötelességteljesítés terén áldoz és a mi zsidó testvéreink, gyermekeink is távol tölünk, a honvédelmi munkaszolgálat hazafias kötelességét teljesítik.
Ilyenkor
komolyság, szerénység,
fegyelmezett, csendes magatartás
a mi kötelességünk,
kerülnünk kell minden hivalkodást,
minden feltűnést,
hogy méltók legyünk a küzdelmes korhoz, amelyben nehéz viszonyok között élünk.
Budapest, 1943. május havában
A PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG TÁRSADALMI MUNKABIZOTTSÁGA
F. k.: Dr. Bods Ernő — Klein Jenő nyomda.
www.rubineszter.com

(Forrás: Rubin Eszter)

9 770133 350099 14004

Mégis lesz emlékmű

Május végére módosította a német megszállás áldozatainak tiszteletére állítandó emlékmű megvalósításának határidejét a kormány. Az erről szóló kormányhatározat a Magyar Közlönyben jelent meg.

Eszerint hatályát veszti a Magyarország német megszállásának emléket állító, Budapest V. kerületben felállításra kerülő emlékmű megvalósításával összefüggő egyes kérdésekről szóló, tavaly december 31-én megjelent kormányhatározat. Ebben a beruházás határidejére március 19-ét jelölték meg.

Az új címet viselő – Magyarország német megszállása áldozatainak emléket állító, Budapest V. kerületben felállításra kerülő emlékmű megvalósításával összefüggő egyes kérdésekről szóló – kormányhatározat szerint az emlékmű megvalósítására irányuló beruházást május 31-ei határidővel írták elő a Miniszterelnökség számára.

A most megjelent kormányhatározat is rögzíti: a kormány társadalompolitikai szempontból fontos célnak tartja, hogy Magyarország német megszállásának 70. évfordulója alkalmából megvalósuljon a megszállás áldozatainak emléket állító emlékmű. A kormány egyetért azzal, hogy az emlékművet Budapest V. kerületében, a Szabadság téren állítsák fel.

Ennek érdekében a Miniszterelnökséget vezető államtitkárnak – az egyes kiemelt jelentőségű budapesti beruházásokért felelős kormánybiztos bevonásával – megállapodást kell kötnie az ingatlan tulajdonosával, Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzatával. Ezzel együtt a kormány felkérte az V. kerületi önkormányzatot, hogy az emlékmű elhelyezése érdekében hozza meg a szükséges döntéseket.

Az emlékmű megvalósítására irányuló beruházás előkészítése és a beruházás megvalósításának irányítása az egyes kiemelt jelentőségű budapesti beruházásokért felelős kormánybiztos feladata.

A Magyar Közlöny 2013. december 31-ei számában jelent meg az a kormányhatározat, amelynek értelmében Magyarország német megszállásának 70. évfordulójára emlékművet állítanak Budapesten, a Szabadság téren. A Magyar Közlöny ugyanezen számában kormányrendelettel az emlékmű megvalósítását nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánították.

Az V. kerületi önkormányzat január 22-én előzetes tulajdonosi hozzájárulást adott az alkotás felállításához. Az emlékmű elkészítésére kiírt pályázatot Párkányi Raab Péter szobrászművész nyerte. A látványterv szerint a kompozíció két fő eleme Gábriel arkangyal és a rá lecsapó német birodalmi sas, az alakok egy 13 oszlopból álló, hét méter magas timpanonos kapuzatban állnak majd.

Az emlékműállítás terve élénk reakciókat váltott ki a közéletben. Több szervezet és az ellenzéki pártok élesen bírálták a koncepciót, azzal érvelve, hogy a magyar állam felelősségéről kívánja elterelni a figyelmet, valamint összemossa az áldozatokat és az elkövetőket. A kormányzat úgy reagált: az emlékmű a náci megszállás minden áldozatáról megemlékezik.

MTI

Kézdy Györgyre emlékeztek

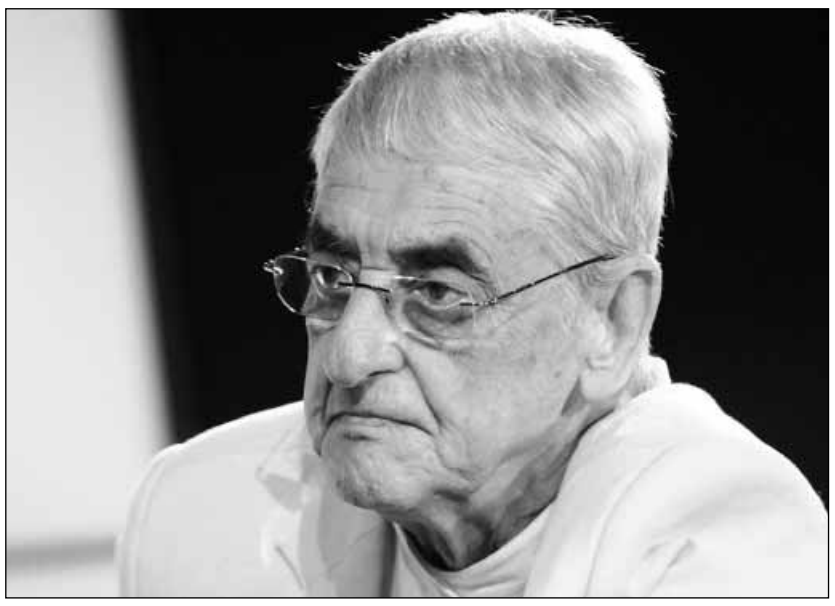

Az Élet Menete Alapítvány emléktáblát állított Kézdy Györgynek a Dohány utcai zsinagóga falán. A művész rajongói és az alapítvány vezetői, tagjai jelentek meg a kegyeletes eseményen. Zoltai Gusztávnak, az alapítvány fővédnökének beszédét közöljük.

Nagyon jó színész volt. Gyönyörű hangja ma is a fülünkben rezonál. Játszott Csehovot, Füst Milánt, Molnár Ferencet, Shakespeare-t. Igazán emlékezetes, ahogyan Karinthy Frigyes költői hangján szólt hozzánk. Még főiskolás korában tanulta meg a verseket, aztán hosszú éveken át igazította a hangját, a tagolást, a ritmust. Mint gyémántcsiszoló a drágakövet – csak a briliánssal volt elégedett.

Még Pécsett kapott valakitől egy üveg tokaji aszút. Ritka, nemes évjáratot. Azt mondta: ha felkerül Budapestre, felbontja. Aztán már itt játszott, sok jó szerepet megkapott – remek filmszerepeket is –, de a bor elkallódott, hiszen költözött, hurcolkodott. Aztán már csak afféle mesebeli itóka lett az aszú. Legenda. Mindenki tudott róla, az emberek mesélték, valaki azzal dicsekedett: ott volt a palackfelbontásánál. De ő tudta: a „ tokaji" szimbólum. Azt nem lehet meginni. Az mindig ott áll a szekrényen, a könyvek fölött, jelezve, hogy az útnak még nincs vége.

Aztán kapott egy újfajta szerepet. Örökös, vastapsos visszatérést. Ismét Krausz Gyuri lett! A nyugtalan, a zaklatott, a mindig lángoló színpadi hőst felkérték: legyen Az Élet Menete szóvivője.

Zsidó emberi kvalitása megtelt gazdag, színes, értékes tartalommal. Mintha jellegzetes hangját 24 karátos óarannyal vonták volna be!

Átélte saját sorsát, a gettót, a megaláztatást, újraélte rokonai, sorstársai útját a vagonban, útban Auschwitz felé. Ott feküdt a lágerek pricscsein. Ott fagyoskodott 1944–45 telén a jeges appeleken.

Ez a megbízatás lett számára az ő szimbolikus „élet menete". Mint a címke az üveg tokaji boron – színészi pályája kezdetén.

Robbanékony indulatai nem múltak el. Zsidó öntudatát sohasem bánta, szégyellte. A hetvenes években egy ízben Scheiber Sándor kidusasztalánál felolvasta Gábor Andor egyik döbbenetes bécsi levelét az orgoványi gyilkosságokról, Horthy Miklós dicstelen szerepéről. Mondatain átsütött a humanista tiltakozás.

Horthy személyét ma is Kézdy György hangján ítélem meg. Az alföldi pusztán agyonvertek sírjaitól egyenes út vezetett a halálgyárak kemencéihez. Az Élet Menete szóvivőjének hangja számomra azóta mérték, etalon.

* * *

Létezik egy erkölcsi vonal, amelyet nem lehet, nem szabad átlépni. A Horthy-eszme ma úgy burjánzik, mint a dudva. Amikor először vettük észre, még csak a lábfejét dugta be az ajtó résén; ma már bent van a lakásunk, a magánszféránk belterén.

Horthy rendszere és személyisége súlyos megítélés alá kerül. Hitler szövetségesének lenni, százezreket a halálba küldeni – ez nem intézhető el könnyed kézlegyintéssel. És azzal sem menthetjük, hogy zsidók segítették a volt kormányzót Portugáliában. Ezek a nagytőkések valóban zsidó születésű emberekként álltak mellette, de egyáltalán nem ők képviselték a zsidóságot. Ők inkább kártyapartnerek, pénztermelő automaták voltak. És a magyar függetlenség sem azon a márciusi napon veszett el, amikor a nácik megszállták az országot. Horthy felkínálta azt már sokkal előbb – ezt kéretik tudomásul venni!

Kézdy György is ezt idézte Scheiber Sándor asztalánál azon a péntek esti kiduson, Gábor Andor mondataival.

E gondolatok jegyében emelem le a leplet a nagyszerű művész és Az Élet Menete kiváló szóvivője márvány emléktáblájáról.

Köszönöm a figyelmüket!

Körzeti kitekintő

Pécs

Ez évben emlékezünk meg a zsinagóga felavatásának 175. évfordulójáról. Sajnos az utóbbi időben több természeti csapás érte az épületet, beázások rongálták meg a belső falburkolatokat, veszélyeztették az értékes Angster orgonát is.

Goldmann Tamás elnök a megye közéleti újságjának, az Új Dunántúli Naplónak adott nyilatkozatában arról az örvendetes eseményről tájékoztatta a közvéleményt, hogy az *Értékes Pécs* projekt keretében 120 millió forintot kaptunk a templom felújítására. Lehetőség lesz arra, hogy megszépüljön a belső tere, valamint hogy a hazai és külföldi vendégek egy tárlat segítségével széles körű tájékoztatást kapjanak a zsidóság történetéről, érintőpadokkal és érintőképekkel, tucatnyi berendezett vitrinnel. Sok fotós dokumentum segíti majd a helyi közösség múltjának bemutatását, melynek egy része kapcsolódik majd a holokauszt 70. évfordulójának pécsi megemlékezéseihez.

A hitközség meghívta a zsinagógába a megyei médiák képviselőit, akiknek *Hoppál Péter* alpolgármester és *Schönberger András* főrabbi mutatták meg, milyen rekonstrukciós munkák kezdődnek, melyek nagy része idén befejeződik, így a 70. évforduló alkalmából sor kerülhet a templomban egy emlékhangverseny megrendezésére.

Mitzki Ervin

Bekérették az izraeli külügyminisztériumba a magyar nagykövetet

Bekérették az izraeli külügyminisztériumba a tel-avivi magyar nagykövetet. *Nagy Andor* tájékoztatása szerint az izraeli fél az antiszemitizmus erősödése miatt aggodalmát fejezte ki, ugyanakkor elismerte a magyar kormány által 2010 óta megtett lépéseket.

A nagykövetet *Rafi Sultz* helyettes államtitkár fogadta. Az izraeli fél kifejezte mély aggodalmát több antiszemita esemény és magyar politikusok súlyos kijelentései miatt, és komoly kételyeit fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a magyar társadalom kész igaz és bátor módon szembenézni a múlttal – értesült az Nrg, a Mááriv című izraeli újság honlapja.

„Ez egy olyan esemény, amely elég gyakran megtörténik a diplomaták életében" – mondta Nagy Andor tel-avivi nagykövet az MTI-nek minisztériumi bekéretéséről. A fogadó ország így szokott bizonyos információkat közölni, illetve kérni az adott országok nagyköveteitől – tette hozzá.

„A beszélgetésen kifejezték azokat az aggályaikat, amelyeket a Mazsihisz is megfogalmazott a miniszterelnök úrnak írt levelében: a holokausztemlékév kapcsán a Sorsok Házának a koncepciójával, illetve megvalósításával kapcsolatos aggodalmaikat, kifogásolták a Veritas Intézet igazgatójának kijelentését, és a Szabadság téren felállításra kerülő, a német megszállást szimbolizáló emlékmű kérdését" – mondta a magyar nagykövet.

Az izraeli külügyminisztérium helyettes államtitkára elismerte a magyar kormány által 2010 óta megtett lépéseket, de az antiszemitizmus erősödése miatt aggodalmát fejezte ki, kitérve a választásokon induló neonáci párt ügyére is – mondta a nagykövet.

„Közölték, hogy a helyi zsidó szervezetek tájékoztatása alapján úgy vélik: kísérlet zajlik Magyarország holokausztban játszott szerepének a relativizálására" – idézte fel Nagy Andor.

A nagykövet a helyettes államtitkárnak elmondta, hogy milyen fontos lépések, jogszabályi és tantervi változások történtek Magyarországon a 2010-es kormányváltás óta az antiszemitizmus és a gyűlöletbeszéd elleni küzdelemben, és arra hívta fel az izraeli felet, hogy „Magyarországot ebben partnerüknek és ne ellenfelüknek tekintsék".

Nagy Andor végül arra kérte az izraeli külügyminisztérium illetékesét, hogy várják meg *Orbán Viktornak* az üggyel kapcsolatos állásfoglalását.

70 éve történt

1944. november 15-én – néhány héttel Horthy proklamációja és a nyilas hatalomátvétel után – szüleimmel és nővéremmel „svéd papírjainkkal" felszerelve, a Tátra utca 14–16. szám alatti svéd házba költöztünk.

Új otthonunk egy különös védett ház volt. Egyúttal kórház. A ház kapuján nagy tábla: „Ez a kórház a svéd királyi követség oltalma alatt áll." A Tátra u. és a jelenlegi Wallenberg u. sarkán lévő kórházban számos zsidó nyert menedéket a nyilas rémuralom idején.

A ház pincéjét kórteremnek alakítottak ki, és elhelyeztek benne 20 kórházi ágyat a szükséges orvosi felszereléssel. Hivatalosan csak azokat fogadták be, akik vagy betegek voltak, vagy valamilyen funkciót töltöttek be a kórházban, mert a látszatot mindenképpen meg akarták tartani. Wallenberg, a „kórházi ötlet" kiagyalója és megvalósítója nyilván ebben állapodott meg a nyilasokkal. A lakók között sok valódi orvos és ápolónő volt – többen a Zsidókórházból.

Egyszer behoztak a kórházba két német sebesült katonát. Végre-végre igazi betegeket. Nem is hiszik, mennyire örültünk ennek, hiszen azt hittük, a német betegek jelenléte megnöveli biztonságunkat.

Jól emlékszem, december közepe táján meglátogatta a kórházat egy magas növésű svéd diplomata, és terepszemlét tartott – később megtudtam, ő maga volt Wallenberg. Egész biztos ő intézte el a nyilas Belügyminisztériumban, hogy a ház előtt épített kis bódéban éjjel-nappal ott tartózkodott egy rendőr, akinek az volt a feladata, hogy bennünket védjen az esetleges nyilas atrocitásokkal szemben. Ez volt az egyetlen védett ház, amely rendőri oltalom alatt állt.

Már decemberben jól hallható volt a közeli ágyúdörgés. A szovjet csapatok közeledtek Budapest felé.

1944. december 31-én, szilveszter éjszakáján, nagy kiabálásra, csapkodásra ébredtem. Hangos utasításokat lehetett hallani. Nyilas suhancok törtek be a házba, és úgy látszik, a rendőr nem tudott ellenállni a nagy túlerőnek. Mindenkit leparancsoltak az udvarra, ahol felsorakoztattak bennünket. Persze mindenki sejtette, mi vár ránk, hiszen ezekben a napokban – és ezt mindenki tudta – több védett ház lakóit belőtték a Dunába. Elképzelhető, milyen halálfélelemben vánszorogtunk le az udvarra. A nyilasok kiabáltak: „Bújjon már elő az, aki ide bemenekült, mert ha nem jelentkezik, mindenkit kiviszünk a Dunához."

Kiderült, hogy egy zsidó férfit keresnek, aki éjszaka az utcáról bemenekült a házba. Végül is hosszúhosszú percek után a férfi előállt, őt elvitték, és a többiek visszamehettek lakásaikba. Megmenekültünk. 5–10 perccel később puskaropogást hallottunk a Duna felől. A házunkba bemenekült szerencsétlen embert a folyóba lőtték.

1945. január 16-án kora reggel mindenki elkezdett kiabálni: „Itt vannak az oroszok, megjöttek." Kiszaladtunk az utcára, és ott láttuk a szovjet katonákat fehér katonaköpenybe burkolózva. Most keresem a szavakat... megírhatom-e? Lesz, ami lesz! Megírom. Szóval... Összeöleltük a szovjet katonákat.

Az előrenyomuló szovjet csapatokat 150 méterre tőlünk, a Szt. István körútnál megállították. A Szt. István körút túloldalán még nyilasuralom, a felénk eső részen már a boldogító szabadság.

De mit is hallunk? Egyre erősödő géppuskazajt, ágyúdörgést. A németek ellentámadásba lendültek. Egy kétnapos „állóháború" következett, ez volt az ún. „Vígszínházi csata", Micsoda izgalmakat éltünk át! Netán visszajönnek?! És megint „nyilas" lesz a Tátra utca?! De nem lett, mert január 18-án felszabadult egész Pest, és a német és magyar csapatok már csak Budán harcoltak.

Ekkor mindenki elindult, hogy felkeresse régi otthonát és megtudja, mi maradt benne. Mi is hazaindultunk, hogy megtaláljuk szétlőtt és teljesen kirabolt régi lakásunkat. De mit is törődtünk mindezzel. Hiszen kegyeltjei voltunk a sorsnak. 79 közvetlen (főleg vidéki) rokonomból 62-t megöltek, és a nagyszámú rokonságból csak egyetlen, a mi családunk, mi négyen maradtunk életben valamennyien. Apa, anya és két gyereke.

Folyton azon gondolkodom... ez a kivételes sors mire kötelez engem, négytagú holokauszttúlélő családunk ma már egyedüli, még életben lévő tagját?! Csak egy lehet a válaszom. Arra, hogy elmondjam mindezt és mindent utódaimnak, unokáimnak... Marcinak, Gabinak, Beninek és a még 9 hónapos Laurának.

Ungár Richárd

A Magyar Zsidók Központi Tanácsa elnökének felhivása a zsidósághoz

Vasárnap jelent meg a Magyar Zsidók Lapja legujabb száma, amelynek élén *Dolgozz és ne csüggedj!* cimmel, *Stern* Samu, a Magyar Zsidók Központi Tanácsának elnöke felhivást intéz a zsidósághoz. Stern Samu felhivásában a többi között a következőket mondja:

A legelső kötelesség mindenkire nézve: a munka. Dolgozni, pillanatnyi csüggedés nélkül, dolgozni azon a helyen, ahová állittattunk, mert háboruban vagyunk és lelkiismereti kötelességünk, hogy az ország teljesitőképességét a magunk munkájával is fokozzuk.

További kötelessége minden zsidónak, hogy szerényen, csendesen viselkedjék, kerüljön minden feltünést és ne adjon okot semmiféle balmegitélésre, de még látszatot se adjon semmiféle megütközés lehetőségére.

Fontos és halaszthatatlan ok nélkül ne járjatok-keljetek az utcákon semmerre, végezzétek a munkátokat és a végzett munka után vonuljatok vissza családi körötökbe.

Tudnotok kell, hogy a segélyre, a támogatásra szorulók száma napról-napra növekszik, mindannyiunknak vállvetve kell gondoskodnunk róluk.

Végezetül — fejeződik be Stern Samu felhivása —, prófétáink és nagy tanitómestereink intelmét iktatjuk ide. Az ő szavuk arra tanit, hogy az istenfélelem és a könyörületesség mindenek fölött való erényei az embernek.

Dolgozz és ne csüggedj! — ez a mai idők parancsa.

*

A Magyar Zsidók Lapja a továbbiakban *Fontos tudnivalók* cimmel a Magyar Zsidók Központi Tanácsának különböző utasitásait és felhivásait közli.

A Központi Tanács közli, hogy a fizikai munkára való jelentkezés folyamatban van és továbbra is jelentkezésre szólitja fel a zsidóságot. A jelentkezetteket a szükséghez képest hivják be munkára, amikor is a szokásos teljes munkabért megkapják.

TÁJÉKOZTATÓ IRODÁT

létesitettek az Izraelita Hitközség siputcai székházában, földszint 3. alatt. A tájékoztató iroda feladata, hogy felvilágositást és utbaigazitást adjon minden olyan ügyben, amelynek elintézése a Központi Tanács hatáskörébe tartozik.

A LAKÁSÜGYEKET

a Wesselényi-utca 7. szám alatt levő Goldmark-teremben intézik. Mindenféle lakásügyben ide kell fordulni, de a lakásügyekre vonatkozó előterjesztéseket, kérelmeket, vagy lakásváltoztatási bejelentéseket a Tájékoztató Iroda is átveszi és továbbitja.

A HATÓSÁGOKKAL

érintkező csoport a Sip-utca 12, II. emelet 34. szám alatt müködik.

A BUDAI ÉS KŐBÁNYAI

zsidókat felhivja a Központi Tanács, hogy minden ügyben, elsősorban a budai, óbudai, illetve kőbányai hitközségekhez forduljanak, amely azután továbbitja kérelmüket a Központi Tanácshoz.

Rendelet a zsidók vagyonának bejelentéséről és zár alá vételéről

A Sztójay-kormány hivatalba lépése után gyors ütemben megkezdte azoknak a rendeleteknek kibocsátását, amelyek a zsidóság politikai és gazdasági helyzetét rendezik. A hivatalos lap vasárnap megjelent száma a kormány uj rendeletét közli, amely a zsidó vagyonok bejelentéséről és zár alá vételéről szól. Illetékes hely véleménye szerint ez a legujabban megjelent rendelet egyik láncszem azoknak a törvényes intézkedéseknek sorában, amelyeket a zsidókérdés rendezése tárgyában hoztak. A rendelet a zsidókérdés rendezésének pénzügyi és gazdasági vonatkozásai tekintetében alapvető fontosságu, mert lehetővé teszi, hogy az a vásárlóerő, amely a gazdasági élet nyugtalanitását jelentette, számbavehető legyen és annak zár alá helyezése folytán megakadályoztassék, hogy a vásárlóerő továbbra is zavarja a gazdasági életet. Lehetővé teszi a rendelet azt is, hogy a kereskedelmi és iparvállalatok, amennyiben működésük közgazdaságunk szempontjából szükséges és kivánatos, megfelelő kirendelt vállalati vezető kezébe kerüljön.

A rendelet részleteit az alábbiakban ismertetjük:

Bejelentési kötelezettség

Az ország területén lakó minden zsidó köteles április 30-áig bejelenteni vagyonát annál a pénzügyigazgatóságnál, amelynek területén a jövedelem- és vagyonadóját kivetették, vagy ki kellene vetni. A bejelentésben a vagyontárgyaknak a jelenlegi közönséges forgalmi értékét is meg kell jelölni. A bejelentésre szolgáló hivatalos nyomtatványt a községi elöljáróságnál, városokban a polgármesternél, Budapesten pedig a kerületi elöljáróságnál lehet beszerezni. Kiskoru, gondnokság alatt álló és távollévő személy helyett a bejelentést a törvényes képviselőnek kell megtennie.

Bejelentési kötelezettség alá esik az egész vagyon, kivéve a személyes használatra szolgáló lakásberendezési, ruházati és háztartási tárgyakat. Ezeket a tárgyakat is be kell azonban jelenteni, ha együttes értékük a 10.000 pengőt meghaladja. Ez az értékhatár a közös háztartásban élő hozzátartozók után 3000—3000 pengővel emelkedik. A bejelentési kötelesség azonban értékre való tekintet nélkül kiterjed a mütárgyakra, szőnyegekre, ezüstnemüre és más fényüzési tárgyakra.

A bejelentési kötelezettség terheli mindazokat az akár zsidó, akár nemzsidó személyeket, akik zsidó tulajdonában lévő vagyontárgyat bármilyen cimen őrizetükben tartanak.

A bejelentési kötelezettség nem terjed ki azokra az ingatlanokra és egyéb vagyontárgyakra, amelyekről a zsidók ingatlanairól szóló 1942. évi XV. tc. már rendelkezett.

Elidegenitési tilalom

A bejelentés alá eső vagyontárgyakat az e rendelet hatálybalépésétől kezdve sem elidegeniteni, sem elzálogositani nem lehet.

A folyó évi március 22-ike után kötött olyan jogügylet, amellyel a zsidó az e rendelet szerint bejelentési kötelezettség alá eső vagyontárgyát átruházta, érvénytelen, kivéve ha az átruházás a zsidó üzlete körében a rendes kereskedelmi forgalmat meg nem haladó mértékben történt. Az ilyen érvénytelen átruházást és annak tárgyát ugyancsak be kell jelenteni.

Az ingatlanokat a fekvési hely, telekkönyvi betét- és helyrajzi szám, terület feltüntetésével kell bejelenteni. Azt, hogy az ingatlan tulajdonosa zsidó, külön be kell jelenteni a telekkönyvi hatóságnál is, hogy a telekkönyv tulajdoni lapján fel lehessen jegyezni az ingatlan tulajdonosának zsidó voltát. Az ilyen ingatlant elidegeniteni, vagy megterhelni nem lehet. A telekkönyvi bejelentés felzetpéldányát csatolni kell a pénzügyigazgatósághoz benyujtandó bejelentéshez.

Értékpapir, takarékkönyv, készpénz

A zsidó a tulajdonában lévő meghatározott kamatozásu értékpapirt, részvényt, szövetkezeti üzletrészről kiállitott okiratot, bányarészjegyet és az ezekhez tartozó szelvényiveket névérték és darabszám feltüntetésével köteles felsoroltni és ha az értékpapir nincs a birtokában, azt is be kell jelentenie, hogy az kinek a birtokában van.

Még a bejelentés megtétele előtt letétbe kell helyezni az értékpapirt a Pénzintézeti Központ tagjai sorába tartozó valamely pénzintézetnél, ha pedig az értékpapir a rendelet megjelenésekor már ilyen pénzintézetnél volt letétben, a letéteményest értesiteni kell arról hogy az értékpapir tulajdonosa zsidó.

Ha valakinek tudomására jut, hogy a birtokában lévő értékpapir tulajdonosa zsidó, az értékpapirt a fenti módon ugyancsak köteles letétbe helyezni.

A zsidó a tuladonában lévő, belföldi részvénytársaság által kibocsátott részvények darabszámát és névértékét köteles a részvénytársaság ügyvezetőségének is bejelenteni.

A betétkönyvön, folyószámlán, vagy postatakarékpénztári csekkszámlán alapuló követelés bejelentésével egyidejüleg a pénzintézetet is értesiteni kell arról, hogy a jogositott zsidó. A bejelentés folytán a követelés zár alá kerül. Az ilymódon zárolt követelésből havonkint 1000 pengőt szabad kifizetni. Ennél többet csak akkor, ha a zsidó hitelt érdemlően kimutatja, hogy a kifizetendő összegre alkalmazottai fizetésének, lakása, vagy üzletheyisége bérének, köztartozásoknak vagy egyéb, a rendeletben felsorolt díjaknak kiegyenlitésére, vagy az üzem folytatásához nélkülözhetetlen anyag beszerzése céljából van szüksége.

Ha a rendelet hatálybalépésekor a zsidónak több pénzintézetnél van ilyen követelése, akkor a bejelentésben meg kell jelölnie a pénzintézetnek azt a sorrendjét, amely szerint rendelkezési jogát gyakorolni kivánja.

A zsidó általában 3000 pengőt, ha pedig kereskedelmi vagy ipari vállalatot tart üzemben, az előző üzleti évben elért forgalom öt százalékát meghaladó készpénzét köteles a Pénzintézeti Központ tagjai közé tartozó valamely pénzintézetnél a fenti korlátozás elá eső betétkönyvre, vagy folyószámlára befizetni.

Nemesfém, ékszer, páncélrekesz

A zsidó tulajdonában lévő platina, platinaötvözet, arany, aranyötvözet, mindenféle aranyvegyület, úgyszintén e nemes fémekből készült tárgyak, ékszerek, drágakövek és igazgyöngyök az értékpapirokkal hasonló módon esnek korlátozás alá. Ez a rendelkezés nem vonatkozik azonban a házastársak és jegyesek jegygyürüire, feltéve, hogy azokba drágakő vagy igazgyöngy nincs belefoglalva.

A zsidóbérelte páncélrekeszt (safe deposit) a hitelintézet köteles zárva tartani. Okiratoknak és lejárt váltóknak a páncélrekeszből való kiadására a pénzügyminiszter esetenként engedélyt adhat. A pénzügy felhatalmazást kap arra, hog, ilyen páncélrekesz tartalmát leltározztassa és az abban lévő, zsidó tulajdonban álló értékpapirokat, betéti könyveket, értéktárgyakat és készpénzt a rendelet szerint megfelelően letétbe helyeztesse.

Zsidó vállalatokhoz vállalati vezető kirendelése

Zsidó kereskedelmi, vagy ipari vállalat nyersanyag- és árukészletéről részletes bejelentést kell tenni. A kereskedelmi, illetőleg az iparügyi miniszter közgazdasági érdekből elrendelheti a zsidó vállalat nyersanyag- és árukészletének, berendezésének zár alá vételét, ha azonban az üzlet vagy üzem folytatására közérdekből szükség van, a vállalat tulajdonosának költségére vállalati vezetőt rendelhet ki. A vállalati vezető ügy- és hatáskörét a rendelet részletesen szabályozza.

A rendelet rendelkezéseket tartalmaz a zsidó ingatlan haszonbérletéről, haszonélvezetéről és arról is, hogy a rendelet értelmében a bejelentő birtokában maradó vagyontárgyakat a pénzügyigazgatóság szükség esetén szoros zár alá helyezheti.

Ki a zsidó?

A rendelet alkalmazása szempontjából annak megállapitásában, hogy ki a nemzsidó és ki a zsidó, az 1941:XV. tc. 9. és 16. szakaszának rendelkezései irányadók azzal, hogy nemzsidó az olyan személy is, aki származására és vallására nézve a 9. §. utolsó bekezdésében foglalt meghatározásnak megfelel, feltéve, hogy nem kötött, illetve, mindaddig, amig nem köt házasságot zsidóval, vagy olyan nemzsidóval, akinek egy vagy két nagyszülője az izraelita hitfelekezet tagjaként született.

Az e rendeletben foglalt rendelkezések nem terjednek ki azokra a zsidókra akik a legutóbbi rendelkezésekben felsorolt hadikitüntetések, illetve ellenforradalmi tevékenység alapján kivételt élveznek, ezeknek velük együtt élő feleségére, özvegyére, gyermekeire, a jelenleg háboru hadiözvegyeire és hadiárváira, végül a Magyarországon tartózkodó olyan külföldi állampolgárokra, akik külföldi állampolgárságukat a Külföldieket Ellenőrző Országos Központi Hatóság tanusitványával igazolják, feltéve, hogy viszonosság áll fenn e tekintetben azzal az állammal, amelynek a zsidó állampolgára.

A bejelentésre és zár alá helyezésre vonatkozó rendeletek kijátszásának büntetése hat hónapig terjedhető elzárás, internálás, és a kijátszás alapját alkotó vagyontárgy elkobzása.

A rendeletek a forgalmat korlátozó rendelkezéseitől a gazdasági élet zavartalan menete érdekében a minisztérium egyes esetekben eltérő intézkedést tehet.

A rendelet április 16-án lépett hatályba.

Eddig 3000 zsidó lakás áll a Lakáshivatal rendelkezésére

Az elmult héten a zsidó lakások igénybevétele erős ütemben folytatódott. Az előzetesen regisztrált ezer lakáson felül *a hét végén további ezer zsidó lakást vettek a kibombázott lakosság elhelyezése céljából igénybe,* ugyhogy

szombaton ujabb kétezer lakás állott a lakáshivatal rendelkezésére.

E kétezer lakással együtt idáig összesen *háromezer zsidó lakás, tulnyomórészben egy- és kétszobás bérlemény állott a lakáshivatal rendelkezésére* a célból, hogy a hajléktalanná vált családok elhelyeztessenek. Előjegyzés és sorbavétel van folyamatban, hogy *hatszáz honvédtisztnek, akik részben lakás nélkül állanak, részben most vezényeltettek a fővárosba, megfelelő lakás álljon rendelkezésükre.* Természetesen a hirtelen és előzetes felkészülés nélküli nagy munka rendkivüli igénybevételt jelent ugy a Fővárosi Lakáshivatalnak, mint a Magyarországi Zsidók Központi Tanácsának, amely egyelőre *ideiglenes és rögtönzött szervezettel bonyolitja le a nagy felelősséggel járó és igen rövid idő alatt elvégzendő nagy munkát.*

Mint értesülünk, a legrövidebb idő alatt

kormányrendelet fogja szabályozni a zsidó lakások igénybevételének rendjét,

de előreláthatólag jogszabály utján rendezendő a Magyarországi Zsidók Központi Tanácsának belső szervezete, hatásköre, valamint az is, mely forrásból fedezze a rá háramló rendkivüli kiadásokat. A Központi Tanács fedezi ugyanis a lakások igénybevételével járó hivatali kiadásokat, az internált zsidók élelmezését, valamint a nagy hivatali apparátus felépitésével járó kiadásokat.

Változások a főkapitányság egyes ügyosztályainak vezetésében

A rendszerváltozással kapcsolatosan, mint ismeretes, *Eliássy* Sándor dr., a m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya nyugdijazását kérte és a belügyminiszter a kérést elfogadva, őt teendőinek ellátása alól azonnal felmentette és helyére *a budapesti főkapitányság vezetésével Petrányi György főkapitányhelyettest bizta meg,* aki eddig a szombathelyi rendőrkapitányságot vezette és egyben kerületi szemlélő volt. Az uj megbizatással egyidejüleg a főkapitányság legfontosabb osztályainak vezetésében is változások lesznek, *a vezető főtisztviselők közül máris többen szabadságolásukat kérték* s az uj megbizatások rövidesen nyilvánosságra kerülnek. A megbizott uj főkapitányt egyébként *szeretettel fogadák a főkapitányságon,* ahol szombathelyi beosztása előtt hosszabb ideig teljesitett szolgálatot és müködése elé nemcsak rendőri körökben, hanem a társadalom részéről is a legnagyobb bizalommal tekintenek.

Réday Rezső rendőrfőtanácsos a XIV. kerületi kapitányság uj vezetője

Petrányi György megbizott budapesti rendőrfőkapitány vasárnapi napiparancsában ugy intézkedett, hogy dr. *Szent-Iványi* Kálmán rendőrfőkapitányhelyettest *betegsége miatt felmenti a XIV. kerületi kapitányság vezetése alól* s a kapitányság vezetésével dr. *Réday* Rezső rendőrfőtanácsost, a főkapitányság politikai osztálya államrendészeti csoportjának eddigi vezetőjét bizta meg.

MARZOPLAST
Ragtapasz-gyorskötés
elsősegélynek
LÉGO-
csomagjában is nélkülözhetetlen!
Az ország minden gyógytárában és drogériáiban kapható.
Forgalomba hozza: Hygienikus G. E. kft., Budapest, VI., Jókai-tér 10. Telefon: 123—345

70

Aljas merénylet mártírjaink emléke ellen Esztergomban

Kezdetben...

A Mazsihisz tiltakozik az ellen, hogy politikai gyűlést akar tartani a Jobbik február 14-én a volt esztergomi zsinagógában, mert ez sérti a mártírok emlékét – jelentette ki a Mazsihisz ügyvezető igazgatója egy sajtótájékoztatón Budapesten.

Zoltai Gusztáv közölte: támogatják azt a kezdeményezést is, amelynek keretében több civil szervezet a gyűlés tervezett időpontjában demonstrálni akar a Jobbik lépése ellen.

A Mazsihisz vezetői vallási ünnepük miatt nem vehetnek részt a demonstráción, de a mártírok emléke megköveteli, hogy tiltakozzanak – tette hozzá.

Zoltai Gusztáv felidézte, hogy a zsinagóga – amelyet eredeti állapotában állítottak helyre – ma már nem templomként működik. A helyi hitközség az épületet 1963-ban eladta az államnak, és 2006 óta kulturális intézménynek ad otthont. Ennek ellenére úgy gondolják, hogy a Jobbik gyűlése sérti az emberi méltóságot.

A tiltakozást szervező Elég volt elnevezésű Facebook-oldal aktivistája, *Drelyó Ágnes* a sajtótájékoztatón azt mondta, hogy a tervek szerint már a Jobbik-rendezvény kezdési időpontja előtt a helyszínen lesznek, és békés demonstrációra készülnek, ám meg akarják akadályozni a fórumot.

Heisler András, a Mazsihisz elnöke ugyancsak azt hangsúlyozta: azért támogatják a civil kezdeményezést, mert megengedhetetlennek tartják az esztergomi mártírok emlékének megbecstelenítését.

A Jobbik a 2010-es választási kampányban is a volt zsinagógába hirdette meg esztergomi lakossági fórumát, ám akkor az épület tulajdonosa, a helyi önkormányzat zsidó szervezetek tiltakozása nyomán végül nem engedélyezte a rendezvény megtartását az épületben.

Mazsihisz.hu

Útra készen a helyszínre

„Sábbátfogadás”

Több mint százan gyűltek össze Esztergomban, hogy tüntessenek a Jobbik gyűlése ellen, melyet a művelődési háznak használt egykori zsinagógában tartottak péntek este.

A rendőrség a volt zsinagógához vezető utakat lezárta, az eseményeket az épülettel szemközti tér villanyoszlopaira frissen felszerelt kamerákkal és mozgó megfigyelőponttal rögzítette. A teret kordonokkal szektorokra osztották, és tér egyik oldalán hagytak bejutási lehetőséget a Jobbik fórumára érkezőknek.

Egy idősebb férfi megfenyegette *Vona Gábort,* a Jobbik elnökét, amikor belépett a volt zsinagógába. „Takarodj, te náci gyilkos a zsinagógából!” – üvöltötte, és megindult a pártelnök felé. A rendezvényt biztosító, „Kampánycsapat” feliratú kabátot viselő jobbikosok a férfit lefogták, és kilökdösték a bejáraton. Korábban egy idősebb, zavartnak tűnő nőt vezettek ki az előcsarnokból, aki hangosan szidalmazta a művelődési ház vezetőjét, amiért helyet adott a Jobbiknak az épületben.

Drelyó Ágnes, a Facebookon szerveződött tüntető csoport tagja az MTI-nek előzőleg azt mondta, „perverz cselekedet a Jobbiktól, hogy egy volt zsinagógában szervez fórumot, melyen olyan mondatok hangozhatnak el, melyek sértik az áldozatok emlékét és a hely szellemét”.

Harvay Péter, a rendezvény ellen elsőként demonstrációt bejelentő Eszterlánc Polgári Társulás elnöke az MTI-vel azt közölte, a tüntetők egy szál gyertyával, némán, lehajtott fejjel demonstrálnak, és felolvassák az elhurcoltak neveit.

A Jobbik fórumának kezdetére mintegy 200–250 emberre nőtt a tiltakozó tömeg, a demonstrálók közül többen sárga csillagot tűztek a mellükre, az épület falán lévő emléktábla elé pedig köveket és mécseseket helyeztek el.

A rendezvényen megjelent az MSZP helyi polgármesterjelöltje, *Gál Tamás.* Beszédében arra hívta fel a figyelmet, hogy a város több mint ezeréves múltjának aktív részesei és alakítói voltak az itt élt zsidók is. Úgy fogalmazott: „ha hetven éve nem tudtuk őket megvédeni, akkor most nem engedhetjük, hogy örömünnepet üljenek azok, akik szellemi közösséget vállalnak az akkori mészárosokkal”.

A jelenlévők nemtetszésüket fejezték ki, hogy *Tétényi Éva,* a város független polgármestere nem jelent meg a tüntetésen.

Február 3-án Gál Tamás az MSZP helyi elnökével együtt felszólította a polgármestert, hogy hívjon össze rendkívüli testületi ülést, és a fideszes többség szavazataival tiltsák meg a művelődési ház bérbeadását a Jobbiknak, mint ahogy erre a korábbi ciklusban már volt példa.

Tétényi Éva (független) nyílt levélben jelentette ki, hogy „nincs intézkedési jogköre”. Lelkiismereti okokra hivatkozva kérte a Jobbik elnökét, hogy válasszanak más helyszínt.

A polgármester a művelődési ház vezetőjének két nyílt levelet írt, kérve a helyzet átgondolását. *Maronka Csilla,* a ház igazgatója az MTI-nek elmondta, megállapodást kötöttek a Jobbikkal a terem kiadásáról, de az épületben már *Bajnai Gordon, Gyurcsány Ferenc* és fideszes politikusok is tartottak lakossági fórumot. Az igazgató hozzátette, közművelődési funkciót ellátó szervezetként nem tehetnek különbséget a pártok között, azonban ha a képviselő-testület tulajdonosként utasítja őket, az teremthet más helyzetet.

A rendezvény ellen elsőként az Eszterlánc Polgári Társulás jelentett be demonstrációt, majd „Jobbikmentes zsinagógát!” elnevezésű Facebook-csoport alakult, akik élőláncot hirdetett péntek délutánra a zsinagóga köré, hogy megakadályozzák a Jobbik szimpatizánsainak bejutását az épületbe. Az Élet Menete Alapítvány is bejelentette, hogy aktivistákat küld az élőlánchoz, a demonstrációt támogatja a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége is. *Köves Slomó,* az Egységes Magyarországi Izraelita Hitközség vezető rabbija és a Tett és Védelem Alapítvány bejelentette, hogy az esztergomi rendőrkapitánysághoz fordul, a rendezvény betiltását kérve.

A Jobbik esztergomi elnöke, *Zentai Plajner Zsolt* korábban közleményben jelentette ki: „a múltra és a holokauszt túlélőire hivatkozni egy mindössze tíz éve alakult, demokratikusan parlamentbe választott és működő párt kapcsán arcpirítóan képmutató, hiteltelen és szánalmas”.

A helyszínen

2014. február 14., péntek este
A sábbát bejövetele: 16.47
Esztergom: 16.55...

A neonáci párt a volt zsinagógában tartja gyűlését. Vezérük kijelenti: én antiszemita lennék? Hiszen egy zsinagógába jöttem el, itt tartom a gyűlésünket. Cinikus mondatát hívei egyöntetű tetszéssel fogadják... Közel egymillió szavazó juttatott be bennünket a parlamentbe! Ennyi náci lenne az országban? – kérdezi.

No comment.

Az egyik fő szónokuk azt mondja, hogy mocorog benne a kisördög, egyszer már szívesen lejátszaná a tüntetőkkel úgy, hogy azok nem kérnek rendőri biztosítást, hanem legyen úgy, mint nagyapáink idejében.

Mi elhisszük, hogy őszintén szeretne „visszamenni” azokba az időkbe, csak egyet nem értünk: ilyenkor kit védenek a rendőrök? Netán az Élet Menete kért rendőri biztosítást? Mert ha igen, az más...

Kívül tüntetők. Szálasi majmai! Nácik haza! Nem hagyjuk! Skandálások, ott vannak az Élet Menete aktivistái, civilek, vagy másfél száz ember próbálja megvédeni az 500 helyi zsidó mártír emlékét. A nácikat azonban komoly rendőrségi készültség védelmezi.

Ki emlékszik már miniszterelnökünk egy izraeli lapnak adott nyilatkozatára, amelyben zéró toleranciát hirdetett az antiszemitizmus ellen? (Jediot Ahronot és Zsidó Világkongresszus)

Megszentségtelenítve

Zéró tolerancia...

A kitörés napját ünnepelték

A kitörés napjára emlékező szélsőjobboldali szervezetek több rendezvényét is betiltották az országban, de Székesfehérvárott a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom, a Betyársereg és a Vértesalja Gyermekei nevű csókakői szervezet megtartotta rendezvényét, látható rendőri jelenlét nélkül. Ellentüntetők nem voltak, így szóváltás sem alakult ki. A szónokok tartalmasnak csak ritkán nevezhető beszédekkel próbálták hangolni a közönséget. A mintegy százfős hallgatóság szónokai hősként szóltak azokról az áldozatokról, akik megpróbálták áttörni a Vörös Hadsereg gyűrűjét. A résztvevők szerint **az igazi holokauszt nem a zsidók kiirtása, hanem Drezda bombázása volt ezen a napon.**

„Ha a sátáni szovjet szellemiséget dicsőítő, némely mai antifasiszta, liberális, deviáns emberi hulladékszerűség szájára meri venni eleink heroikus küzdelmét, akkor azoknak csak azt üzenhetjük, hogy féljenek és rettegjenek” – mondta *Kónyi-Kiss Botond,* a HVIM székesfehérvári vezetője.

A szónokok mondatait időnként taps fogadta.

„14-e van, a konzumidióta, modern szemléletű embereknek ez Valentin-napot jelent, azonban most van a hatvankilencedik évfordulója Drezda terrorbombázásának. Egyperces néma főhajtással emlékezzünk meg az igazi holokauszt áldozataira” – szólította fel a résztvevőket *Barcs-Turner Gábor,* a HVIM elnöke.

Tyirityán Zsolt, a Betyársereg vezetője szerint: „Minden nép annyit ér, ahány hőse és mártírja van. Ezért nem lehet nekünk egy sem, ezért munkálkodnak azon ezek a sátánpofájú rohadékok, hogy minden szempontból lealázzák és legyilkolják bennünk azt az öntudatot, amit az ő szellemük ébreszt fel bennünk.”

A szónokok többször úgy meséltek a Várban történtekről, mintha ott a katonák saját döntésük alapján próbáltak volna szembeszállni a túlerőben levő Vörös Hadsereggel. A rendezvény végén egyébként a közönség gárdista ruhába öltözött része kinyilvánította, hogy a királyi hadsereg, a Wehrmacht, a Waffen-SS, a csendőrség és a Hitlerjugend önkénteseinek tartják magukat.

atv.hu

Hatóságnál a holokamuzó jobbikos ügye

Megérkezett a Hajdú-Bihar Megyei Főügyészségre a Debreceni Zsidó Hitközség elnökének feljelentése a Jobbik debreceni önkormányzati frakcióvezetőjének január 12-én Debrecenben, a „doni megemlékezésen” elhangzott, „holokausztra utaló” kijelentése miatt – közölte *Jónáné Pocsai Edit* megyei főügyész az MTI-vel.

Közleménye szerint az ügyben a Hajdú-Bihar Megyei Rendőrfőkapitányság 2014. február 14. óta nemzetiszocialista vagy kommunista rendszerek bűneinek nyilvános tagadása bűntettének gyanúja miatt nyomozást folytat, így a beadványt a már folyamatban lévő eljáráshoz továbbítják.

Az ügy előzménye, hogy *Ágoston Tibor,* a Jobbik önkormányzati frakcióvezetője, országgyűlési képviselőjelölt egy nyilvános debreceni megemlékezésen a holokauszt kapcsán – mint mondta: szándékos nyelvbotlásként – „holokamuról”, illetve „holokasztról” beszélt.

Bajnai Gordon, az Együtt–PM társelnöke nemrégiben Debrecenben jelentette be, hogy országos központjuk is feljelentést tesz Ágoston Tibor kijelentései miatt. Az ellenzéki politikus egyidejűleg felszólította *Orbán Viktor* miniszterelnököt és *Kósa Lajos* debreceni polgármestert, a Fidesz ügyvezető alelnökét, hogy hozzák nyilvánosságra álláspontjukat az elhangzottaktól.

Kósa Lajos időközben közleményben elhatárolódott Ágoston kijelentéseitől.

Vona Gábor Jobbik-elnök leszögezte: pártja sosem tagadta a holokausztot, és minden emberirtást elítél, de azt is elítéli, ha bárki bármelyik emberirtásból „politikai, gazdasági tőkét akar kovácsolni”.

MTI

Zéró tolerancia előtt

Zéró tolerancia után

IZRAELI SZÍNES

A rák és az alvás

A gyakran megzavart alvás gyorsíthatja a rákos daganat növekedését és fokozhatja a betegség agresszivitását – derült ki egy izraeli kutatás eredményeiből.

A patkányokkal végzett kutatást *Fahed Hakim,* a haifai Rambam Egészségügyi Központ gyermekgyógyásza vezette. Rágcsálók két csoportját tanulmányozták. Az egyik csoportot egész éjjel hagyták nyugodtan aludni, a másikat rendszeresen többször is felébresztették.

Egy hét után mindkét csoport állataiba rákos sejteket injekcióztak, és négy héten át figyelték, hogyan növekszik bennük a daganat. A két csoport ugyanúgy aludt, mint a legelső héten.

Négy hét után azt figyelték meg, hogy az alvásmegvonástól szenvedő rágcsálók szervezetében kétszer akkorára nőtt a tumor, mint a nyugodtan alvóknál – olvasható a Cancer Research című tudományos lapban.

A daganatok nemcsak nagyobbra nőttek a rosszul alvó csoportnál, de agresszívabbá is váltak, azaz gyorsabban és mélyebbre hatoltak a szövetbe, mint a zavartalanul alvó patkányoknál – írták a kutatók.

Hakim elmondta: a megzavart alvás károsítja az immunrendszert és az úgynevezett makrofág sejteket, amelyeknek le kellene győzniük a rákot, ehelyett azonban a növekedését segítették elő a rosszul alvó rágcsálóknál.

A kutatást két évvel ezelőtt eredetileg az alvási apnoe nevű légzési zavar tanulmányozására indították. A légutak éjszakai elzáródása miatt az apnoés betegek gyakran fulladnak, ezért többször is ébredés zavarja meg az álmukat.

„Ezt a betegséget kezdtük kutatni, de az éjszakai nyugalom megzavarásának a modern világban számos egyéb oka is lehet, egyebek mellett a zajos szomszédság vagy a folyton megcsörrenő telefon” – magyarázta Hakim. Rengetegen nem tudnak nyugodtan aludni éjjelente, ez pedig közvetlenül károsítja az egészségüket – tette hozzá.

Tengeri drón az ország védelmére

Izraelben automatizált, legénység nélküli felszíni tengeri védelmi rendszert mutattak be KATANA néven, amely távirányítással és autonóm módon is működhet.

A hajó felszereléséhez önműködő navigációs és ütközést elkerülő rendszer, különféle elektrooptikai és infravörös kamerák, kommunikációs rendszerek, radarok és fegyverrendszerek tartoznak – közölte az állami Israel Aerospace Industries (IAI) cég.

A „vízi drónt” fel lehet használni a tengeri határok és offshore fúrótornyok, vezetékek és kikötők védelmére, de elektronikus hadviselésre is. Képes azonos idejű felderítésre, a közel és távolabb mozgó tárgyak azonosítására, osztályozására és nyomon követésére, s harcba is szállhat velük, ha szükséges. Képes teljesen önálló üzemmódban működni, de távolról is irányíthatják.

A rendszer többéves fejlesztés eredménye, mondta a cég egyik illetékese, de azt nem árulta el, hogy kötöttek-e már rá eladási szerződést.

Jeruzsálem az utolsó akadály?

Benjámin Netanjahu izraeli miniszterelnök kihagyná Jeruzsálem ügyét a *John Kerry* amerikai külügyminiszter bábáskodásával születő palesztin–izraeli keretmegállapodásból – írta a Háárec című izraeli lap.

Netanjahu Likud-párti minisztereknek és kormányzati tisztviselőknek azt mondta, hogy semmiféle utalást nem fogad el Jeruzsálemre a jelenleg formálódó, a palesztin–izraeli viszály legfontosabb kérdéseiben elvi megállapodást ígérő egyezményben – közölték a lappal név nélkül magas rangú források.

Egyikük szerint az izraeli kormányfő még a tárgyalások megszakadásának árán sem egyezik bele, hogy az egyezmény akár a lehető legáltalánosabb módon is palesztin fővárost említsen Jeruzsálem bármely részén. Egy másik, a titkos tárgyalások tartalmát ismerő forrás szerint ugyanakkor Netanjahu csak a jelentőségét akarta csökkenteni a jeruzsálemi hivatkozásoknak, de nem zárta ki teljesen a város megemlítését a dokumentumban.

Bármelyik változat is az igaz, az amerikaiaknak különösen nehéz a dolguk a terveik szerint Jeruzsálemet is magában foglaló átfogó egyezmény a részének megalkotásakor, mert valószínűleg ebben a kérdésben a legnagyobb a szakadék a felek álláspontja között.

Áthidaló megoldásként mindkét oldal számára elfogadható általános megfogalmazást szorgalmaznak, Jeruzsálem vidékét említve, amely a város keleti részében lévő Abu-Dísz elővárost is tartalmazza, ahol az izraeli vezetőség a belső területek megosztása nélkül is alkalmazkodhat elvileg egy új palesztin főváros kialakításához.

Mahmúd Abbász palesztin elnök azonban ebben a kérdésben elutasítja a diplomáciai mismásolást, hajthatatlannak tűnik, és követeli, hogy az egyezmény világosan és egyértelműen szögezze le: az új palesztin állam fővárosa Kelet-Jeruzsálemben lesz.

Igen messze van egymástól a felek véleménye az alapvető kérdésekben, nem csoda hát, hogy az izraeli közvélemény nem hisz a megegyezésben. A Maariv című lapban megjelent közvélemény-kutatási adatok szerint Izrael lakóinak túlnyomó többsége, nyolcvan százaléka nem bízik abban, hogy békéhez vezethetnek a tárgyalások.

Izrael számít a francia alijára

A Franciaországban élő zsidók alijázásának elősegítésére „Franciaország elsőként” címmel akciótervet dolgoztak ki Izraelben – közölte a Maariv című napilap.

A bevándorlási miniszter által elkészített javaslat jelentősen megemeli az Izraelről információt és magyarázatokat adó küldöttek számát a nagyobb zsidó közösségeknek otthont adó helyeken, és kilátásba helyez számos, az izraeli beilleszkedést megkönnyítő lépést.

A program készítői „történelminek” nevezik a helyzetet, amikor a növekvő európai antiszemitizmus hatására első alkalommal egy nyugati ország zsidó közösségét próbálják átköltöztetni Izraelbe.

A terv alapjául a francia zsidóknak az utóbbi években megfigyelhető tömeges kivándorlása szolgált. Ugyan hivatalos adatok nincsenek, de a becslések szerint több tízezren költöztek közülük Nagy-Britanniába, Kanadába, Amerikába és más országokba.

Az izraeli állampolgárságot elnyerő francia zsidók száma egy év alatt majdnem megduplázódott, amíg 2012-ban 1600 volt, 2013-ra mintegy 3000-re nőtt, de Jeruzsálem sokkal többet szeretne. A program célja, hogy idén négyezren, 2016-ban pedig már legalább hatezren telepedjenek át Franciaországból a zsidó államba.

Holt-tengeri tekercsek digitalizálva

Tízezer új, nagyfelbontású képet töltöttek fel a holt-tengeri tekercseket bemutató online digitális könyvtárba, amelynek nemrégiben indult el második, felújított és kibővített verziója. A Leon Levy Dead Sea Scrolls Digital Library Facebook-oldalán számolt be megújulásáról, amelynek keretében az új képek mellett kibővítették a kísérő leírásokat és magyarázatokat, az eddigi nyelveken – héber, arab és angol – túl orosz és német fordításokat is közölnek, gyorsították a keresőmotort, és megkönnyítették az átjárást a honlap és a Facebook, illetve a Twitter között.

A digitális könyvtár a jeruzsálemi Izrael Múzeum és a Google együttműködése nyomán indult el 2012-ben, írja az MTI. Mint *Pnina Shor,* az online projekt vezetője a Hszinhua kínai hírügynökségnek elmondta, tavaly alig több mint ezer új képet töltöttek fel a honlapra, idejük nagy részét az töltötte ki, hogy a most elérhetővé tett tízezer felvételt készítették elő kiadásra. Elárulta azt is, hogy már dolgoznak a szövegek kínai fordításán is, hiszen a honlap számos látogatója ebből az országból való.

A holt-tengeri tekercsek digitalizált változatát becslések szerint már több mint félmillióan tekintették meg a honlapon, melynek havi forgalma meghaladja a 25 ezret.

A Holt-tengerhez közeli barlangokban 1946 és 1956 között fellelt, eredetileg az i. e. 3–1. századból származó tekercsek között találhatók a legkorábbi ismert bibliai kéziratok. A héber, illetve keresztény bibliai kánonba bekerült szövegek mellett a tekercsek apokrif írásokat is tartalmaznak, valamint megtalálhatók közöttük a tekercsekkel összefüggésbe hozott zsidó közösség – hagyományos értelmezés szerint az esszénusok – belső szabályzatai és hiedelmei is. Az eredeti kéziratokat az Izrael Múzeumban őrzik.

A holt-tengeri tekercsek, más néven kumráni szövegek magyar fordítása – *Fröhlich Ida* munkája – 1998-ban jelent meg, a könyv második, javított és bővített kiadása 2000-től érhető el.

Jediót Ahronót: Netanjahu titkos kapcsolata Abbásszal

Benjámin Netanjahu izraeli miniszterelnök titokban évek óta folyamatosan kapcsolatban állt *Mahmúd Abbász* palesztin elnökkel – állította a Jediót Ahronót újság Ynet című hírportálja.

Londonon keresztül működött a titkos kommunikációs csatorna: *Jichák Molhó,* Netanjahu bizalmasa a brit fővárosba utazott az izraeli kormányfő üzeneteivel és javaslataival, ahol Abbász elnök képviselőjével találkozott.

Ez a módszer kulcsfontosságú volt Benjámin Netanjahu előző miniszterelnöki időszakában, amikor szüneteltek a tárgyalások és megszakadtak a közvetlen hivatalos csatornák Izrael és a palesztinok között, de csökkent a jelentősége a béketárgyalások július végi megújítása óta – írja a Ynet.

A Jediót egyik forrása szerint egy *Baszel Akel* nevű, Londonban élő palesztin üzletember, Mahmúd Abbász közeli barátja képviselte a palesztin elnököt a kulisszák mögött folyó megbeszéléseken.

Noha Abbász csak *John Kerry* amerikai külügyminiszter erőteljes nyomására volt hajlandó nyáron visszatérni a tárgyalóasztalhoz Netanjahuval, a Ynet szerint előzőleg mindkét politikusnak érdekében állt, hogy a köztük fennálló, áthidalhatatlannak tűnő nézeteltérések dacára, a médiától és a külföldi kormányoktól távol, és akár saját munkatársaik háta mögött fenntartsanak egy titkos diplomáciai csatornát.

Pénzbüntetés a bevonulást megtagadóknak

Az izraeli legfelsőbb bíróság döntése megtiltotta az államnak, hogy pénzeket utaljon át azoknak a jesiváknak, ultraortodox vallási főiskoláknak, amelyeknek diákjai nem tettek eleget katonai behívójuknak, és nem jelentek meg a sorozóirodákban.

A bíróság különleges, kilenc bíróból álló grémiumának nyolc-egy arányban meghozott döntése szerint pénzelvonással sújtja az intézményeket, amelyeknél 2013 augusztusa óta nem vonultak be a 18 és 20 év közötti, sorkatonai szolgálatra alkalmasnak ítélt fiatalok.

Az ultraortodox (haredi) vallási vezetők kijelentették, hogy „ez hadüzenet, és háborúval felelünk” – írta a Maariv című izraeli napilap a bírósági végzésre adott első válaszokat összegezve.

Az egyik haredi kneszetképviselő, *Jaakov Licman* közölte, hogy a jesivák diákjai tovább folytatják tanulmányaikat, és „semmilyen gazdasági vagy jogi erő nem tántorítja el őket ettől sem most, sem a jövőben”. Egyikük szerint a februári pénzeket már megkapták, márciusra pedig kész lesz az új törvény, és a döntésnek nincs is gazdasági jelentősége.

Egy név nélkül nyilatkozó katonatiszt szerint a seregnél nem lepődtek meg, szerintük a legfelsőbb bíróságnak is elege van a törvényhozás késlekedéséből, akárcsak a biztonsági erőknek. „Ezt az ügyet már régóta húzzák a kneszetben, és már régen figyelmeztettünk rá, hogy a bíróság ilyen döntést fog hozni” – mondta a Maarivnak.

A legfelsőbb bíróság több, jogegyenlőséget követelő civil szervezet petíciójára válaszolt döntésével. A beadványok készítői üdvözölték a határozatot.

A legmagasabb, alkotmánybíróságként is működő izraeli jogi grémium ezzel érvénytelenítette *Móse Jaalon* védelmi miniszter álláspontját, amely áprilisig elhalasztotta az ultraortodoxok bevonulását, annak reményében, hogy addig megszületik a rájuk vonatkozó új törvénykezés. A bírósági döntés szerint az államnak március végéig választ kell adnia azokra a beadványokra, amelyek a jogegyenlőség szellemében a harediek katonai szolgálatát sürgetik.

Az ultraortodoxok katonai szolgálata évtizedek óta égető kérdés Izraelben, a nem vallásosok szerint ugyanis kihúzzák magukat a védelmi közteherviselés alól, miközben az állami költségvetés támogatja őket. Katonai behívásuk a Jes Atídnak (Van jövő), a jelenlegi koalíció második legerősebb pártjának az egyik legfontosabb programpontja, s a kormányban évtizedek óta most először nincs ultraortodox párt, amely megakadályozhatná behívásuk törvényes szabályozását.

A besorozásukról rendelkező régi szabályozást az izraeli legfelsőbb bíróság 2012 áprilisában eltörölte, mert a törvény előtti egyenlőséggel ellentétesnek és alkotmányellenesnek ítélte azt, mindeddig mégsem került sor új törvény elfogadására.

Titkos térképek telefonon

Két vadászpilótát ítéltek ötnapos börtönre Izraelben, mert a telefonjukon titkos térképeket tartottak, írja az MTI. Másik tizenegy katona feltételes büntetést kapott. A térképek mellett más titkos információkat is lefényképeztek a katonák, és egymásnak küldözgették őket, hogy felkészültebben támadhassák az ellenséget.

A katonákat jó szándék vezette és kárt sem okoztak, valószínűleg ezért kaptak ilyen enyhe büntetést. Úgy buktak le, hogy egyikük elveszítette a mobilját és jelentette, hogy titkos térképek is voltak rajta. A mobil végül nem került illetéktelen kezekbe, de a veszélyt súlyosnak ítélte a hadsereg. Az ügy kirobbanása után külön eligazítást tartottak a vezető beosztású katonáknak.

MTI

MAGÉN ISTVÁN

Olvasónapló

Izrael Állam története *(10.)*

1973. október 6-án este 9 órakor Dáján beszédet mondott a televízióban. Kijelentette: „Szadat elnök veszélyes játszmába kezdett.” Izrael már korábban is tudta, hogy Egyiptom támadásra készül, de elhatározta, hogy nem nyit elsőként tüzet. Ezt az elhatározását nem szegte meg még akkor sem, ha ez azzal a veszéllyel járt, hogy elveszti a hadászatban oly fontos katonai kezdeményezést, és csak jelentős hátrányokat elszenvedve lesz képes hadba lépni hazája védelmében. Egyértelművé kellett tenni, hogy a világ „azt az igazi képet kapja, hogy a háborút az egyiptomiak és a szíriaiak kezdték” – mondta, majd így folytatta: Az a támadás, melyet ellenünk indítottak, nem egyéb, mint „a totális háború kezdete”. Újságírók kérdésére Dáján megjegyezte: „Nem kellenek ahhoz hetek vagy hónapok, hogy kisöpörjük őket.”

Aknák érték Migdál Háémeket, eltalálták Kirját Smónát, itt haláleset is történt, telibe találták Kfár Giládi étkezdéjét és Máchánájimét. Szerencsére az étkezdék az ünnep miatt üresek voltak.

Október 8-án déltájban egy izraeli páncélos dandár Gábi Ámír ezredes parancsnoksága alatt támadásba lendült a csatorna irányában. Ugyanezen a napon Nátke Nír ezredes tankjai mintegy másfél kilométerre közelítették meg a csatornát. Október 8-án már az izraeli fegyveres erők négyötöde harcolt. Elhangzott a rádióban, hogy ausztráliai zsidó önkéntesek érkeznek, és hogy az amerikai zsidók egyetlen nap alatt 100 millió dollárt gyűjtöttek Izrael támogatására. De barátságtalanabb hírek is hallatszottak. Például az, hogy Husszein marokkói király felszólította népét, jelentkezzenek az Izrael elleni „végzet csatájába”. Algériai repülők érkeztek Egyiptomba. Az ugandai Idi Amin, az „emberevő”, megparancsolta az Egyiptomban tartózkodó ugandai katonáknak, hogy „támogassák az arabok Izrael elleni háborúját”. Mudzsib sejk, Banglades miniszterelnöke táviratozott Egyiptomba és Szíriába: „Bangladesben 75 millió ember támogatja az önök igaz ügyét.” És még folytathatnánk... Az izraeli hírszolgálat tudósított arról, hogy a Szovjetuniótól kapott szíriai messzehordó lövegek a Jezréel-völgyét állandó tűz alatt tartják, és hogy találat érte Náchálál kibuc óvodáját és étkezdéjét, de senki sem sérült meg.

Jariv izraeli tábornok televíziós sajtóértekezletet tartott. Elmondta: az elmúlt hat évben a Szovjetunió Egyiptomba és Szíriába „gigantikus mennyiségű fegyvert küldött”. Izrael igyekezett ellensúlyozni ezt a folyamatot – mondta – saját hadiiparával és minden egyébbel, ami barátaitól megvásárolható volt. Az izraeli veszteségek igen nagyok – figyelmeztetett a tábornok. – A szíriai hadsereg nem tört meg. Addig gyakorolunk rájuk nyomást, addig toljuk őket visszafelé, addig bombázzuk és büntetjük őket, míg meg nem értik a játékszabályokat.

Golda Meir televíziós beszédben szólt az izraeliekhez. Arca aggodalmat árult el, fejét oldalra billentette. A Szovjetuniót vádolta az arab háborús szellem ébrentartásáért. Keserűen beszélt a szovjet fegyverszállításokról. Elmondta a nézőknek, hogy minden pillanatban, a beszéde alatt is, szovjet fegyverarzenálok érkeznek az arab országokba. „Minden fegyver, ami a szíriai és az egyiptomi katonák kezében van, a Szovjetunióból származik.” A zsidók nem engedhetik meg maguknak a kétségbeesés luxusát – mondta, és még hozzátette: „Szívemben egyetlen imádság van, hogy ez lesz a legutolsó háború.”

Csak október 11-én indult meg a masszív izraeli ellentámadás az országba benyomuló Szíria ellen! Az egyik támadást Náti Joszi alezredes vezette, az a fiatal tiszt, aki a háború első napján a Himalájára tervezett nászútjáról tért visszatért egységéhez. Hájim Herzog írja visszaemlékezéseiben: „A nehéztüzérség védelme alatt Joszi elővezette kis egységét és megrohamozta Tel-Samsz falut, a támadást két tank fedezte, hat tank pedig támadott.” A hegytetőről hirtelen egy tankelhárító vad tüzelésbe kezdett. A támadó izraeli tankok közül négyet kilőtt. „Joszi sebesülten feküdt a sziklák között. A fedezetben lévő tankok a damaszkuszi főút felől megpróbálták kimenteni Joszit, de nem jártak sikerrel. Végül a sötétség leple alatt egy fiatal tiszt, Joni Nátánjahu vezette különleges ejtőernyős egység átvágta magát a szíriai területen, és drámai mentőakció során a szíriai egységek orra előtt kimentette Joszit Tel-Samszból.”

Ejtsünk néhány szót a legendás Joniról, aki nem más, mint a három évvel későbbi entebbei akció hőse. A jom kippuri háborúban nyolc emberével egy veszélyes szíriai kommandót tett ártalmatlanná. „Olyan jelenet ez, melyet soha nem felejtek el – írta később egyik katonája. – Joni támadott, lőtt és harcba vezette az embereit. Vezette őket, nem pedig mögöttük haladva adta a parancsot!”

Október 11-én és 12-én nyolcvan, fegyverekkel tömött Antonov szállítórepülő landolt Szíriában. Burgiba tunéziai elnök felszólította Husszein jordániai királyt, hogy azonnal lépjen be az Izrael elleni háborúba. De a jordániai király, aki 1976-ben elvesztette a Nyugati Partot és Kelet-Jeruzsálemet, nem reagált. Ennek ellenére az ammani rádió bejelentette, hogy Jordánia néhány elitegységet küldött Szíriába. Ugyanazon a napon még 15 ezer iraki katona is érkezett.

A szovjet utánpótlás egy pillanatra sem szünetelt. A világhírű régészprofesszor, Jigáel Jadin tábornok szavai szerint mintha a szíriai főváros „nem Damaszkusz, hanem Sztálingrád lenne”.

Dáján szellemes televíziós kijelentése után, hogy „a szíriaiaknak ideje megtanulniuk, hogy a Damaszkuszból Izraelbe vezető út az Izraelből Damaszkuszba vezető út is egyben”, a Szovjetunió egyre inkább aggodalmaskodni kezdett, és ahogyan az izraeli hadsereg Damaszkusz felé közeledett, a szovjet diplomaták egyre idegesebben kiabáltak és fenyegetőztek a nemzetközi porondokon. Október 11-én az Egyesült Államokba akkreditált szovjet nagykövet, Dobrinyin arról értesítette Henry Kissinger amerikai külügyminisztert, hogy „...a Szovjetunió a légierő gépeit harckészültségbe helyezte Damaszkusz megvédésére”. Szovjet hadihajókat irányítottak a szíriai partokhoz. Leonyid Brezsnyev, a Szovjet Kommunista Párt főtitkára üzenetet küldött Bumedien algériai elnöknek. „Arab kötelességére” figyelmeztette. Jugoszláviából a Földközi-tengeren át szovjet tankok érkeztek Algírba azoknak az egységeknek a támogatására, melyeket az egyiptomi frontra irányítanak majd.

A Golánon lassan előrenyomuló izraeli egységek szovjet gyártmányú, Sagger tankelhárító lövedékeket zsákmányoltak. Hetvenöt centiméter hosszú, csillogó-villogó jószágok voltak gyalogsági egységek számára. A nyomkövető lövedék infravörös fényt bocsátott ki, hatótávolsága 3000 méter volt. Átütötte a tank páncélzatát, srapneleket és szilánkokat szórt szét a tank belsejében, iszonyú pusztítást és szenvedést okozva ezzel. Korábban még soha senki nem látta ezt a fegyvert. A szovjetek az izraelieken akarták kipróbálni.

1973. október 13-án, a háború kitörése óta először, Nixon elnök parancsot adott az amerikai légierőnek fegyverek szállítására Izraelbe. A következő napon az izraeliek titokban már a csatornán való átkelést tervezgették. Egy 180 méter hosszú, görgőkre szerelt hidat állítottak össze a sivatagban, és azt tankokkal fokozatosan a csatorna felé húzták. A csatornán való átkelés veszélyes, kockázatos művelet volt. Elsőnek Saron tábornok kelt át.

Martin Gilbert Izrael története című könyve azért izgalmas és letehetetlen, mert Izrael története is az. Izrael rövid történetének ötödik önvédelmi háborúját vívta. A lélek talán könyörgésbe fordul. A vallás, a vallásfilozófia, az erkölcsi követelmények a génekbe kódolva vannak jelen.

„A sivatagban mindenfelé rengeteg égő és füstölgő tank, jármű, fegyverek, szállítójárművek szörnyű látványa fogadott – írta Herzog. – Gyalogos katonák holttestei beborították a terepet. Úgy tűnt, hogy egyetlen katonai felszerelés nem maradt épségben: voltak ott SAM-2 rakétalövedékek, még mozgókonyhák is. Ott voltak az izraeli erők hátrahagyott felszerelései, melyeket gyakran csak néhány méter választott el az egyiptomiakétól.”

Október 16-án, hajnali 1 óra 35 perckor, a csatornán elsőnek átkelő Áriél Saron osztagai éjszakai harcban legalább 150 egyiptomi tankot semmisítettek meg. De súlyos veszteségeket szenvedtek ők is. Saron 300-nál katonát és legalább 80 tankot vesztett. Az izraelieket azonban semmi sem tarthatta vissza, annak dacára, hogy az átkelés az emberektől a legnagyobb erőfeszítést követelte. Saron seregét Dani Matt ejtőernyős dandárja biztosította a levegőből.

(folytatjuk)

DEUTSCH GÁBOR

A múlt idézése

Benedek István Gábor Aranyhomok című, most megjelent műve kapcsán megpróbálom rendezni kusza gondolataimat. A könyv olvasmányos, sikerre ítélt. A probléma az, hogy igaz. A történet így esett meg vagy sem, lényegtelen. A mondanivaló, a korábrázolás félreérthetetlen. A főszereplő hölgy, Vera figurája hiteles. Hívhatták millió más néven, választása tipikus. A regény egyes szám első személyben íródott, aligha tévedünk, hogy lehet benne sok önéletrajzi elem, vagyis a barátok és a környezet más tagjai hozzásegítettek a kor ábrázolásához. Szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy a ma ifjúsága, de akár a középnemzedék is, kevéssé tájékozott az ötvenes évekről. Aki átélte, tanúsíthatja: Benedek hitelesen írta megállapításait.

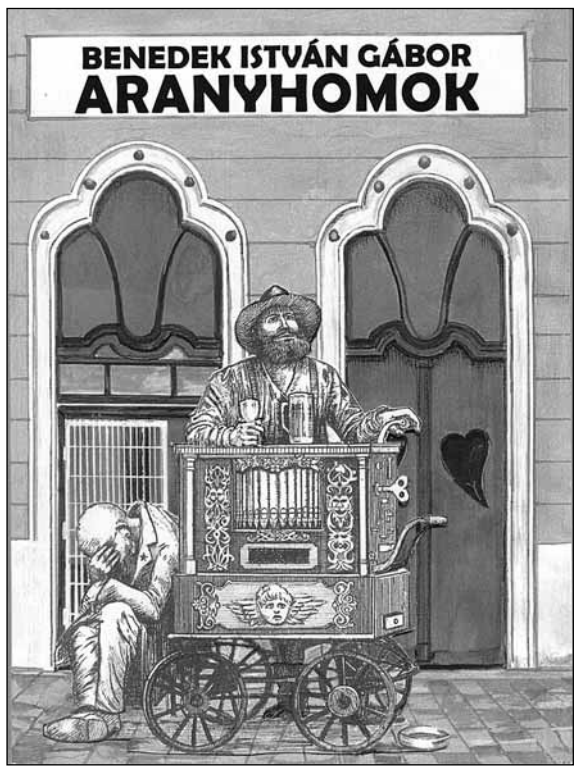

A háttérről néhány információ. 1953 nyarán Nagy Imre kompromisszumos programot hirdetett meg, amely némileg eltért az érvényes hurráoptimizmus hangulatától. Önkritikusan beismerték, hogy hibák előfordultak és előfordulnak. Azt mondták, hogy az életszínvonal állandóan emelkedik, de főleg az áruellátásban mutatkoztak hiányosságok. A kitelepítések sem voltak indokoltak. A szocialista törvényesség, ami nagy kincs lehetett volna, csorbát szenvedett. A súlyos lakáshiány, az összeköltöztetések, a letartóztatások ma már képtelenségnek tűnnek. Jórészt ártatlan embereket érintettek, akár rabbit is, a klérus különben sötét posztónak számított. A program persze óvott attól, hogy „általánosítva, a népi demokrácia nagy eredményeit, a munkásosztály és a vele szövetséges parasztság, a haladó értelmiség erőfeszítését bárki kétségbe vonja. A párt és a kormány a jövőben körültekintőbben igyekszik a fasizmus által szétvert ország újjáépítésében és fejlesztésében részt venni. Hibát csak az nem követ el, aki nem dolgozik” – hangzott a felmentő, félrevezető szólam.

Ezen frázisok ellenére a program megváltozott hangneme az embereket meglepte. A tisztségviselők viszont úgy érezték, elvesztették szavuk hitelét. Ugyanakkor a tömeg jelentős része ezt egyszerű frazeológiának tekintette, amellyel nem érdemes komolyan foglalkozni. A zűrzavart fokozta, hogy egy héttel később Rákosi Mátyás a Sportcsarnokban helyre kívánta hozni az esetleges „tévedéseket”. Bár – mint mondotta – a tendencia világos, de nem érinti a népi demokrácia alappilléreit. Tehát hovatovább nem térnek le a szerinte helyes útról.

Az igazsághoz azonban hozzátartozik, hogy a Nagy Imre-kormány, amelyik a változást bejelentette, meglepő személycseréket léptetett életbe. Igyekezett népszerű intézkedéseket hozni! 18 százalékos árleszállítást hajtottak végre, főleg az élelmiszervonalon. Az internálást például nem szüntették meg, de rehabilitációt hirdettek. Ítélet nélkül ne vigyenek zárt táborba senkit, hangsúlyozták. Hazafias Népfront néven, főleg az értelmiségieket megszólítva, szélesíteni kívánták a nemzeti egyetértés látszatát. „Minden szív egyszerre dobban” – hirdették. Bár a júniusi programra még akkor is hivatkoztak, amikor Nagy Imrét és csoportját már félreállították, derék vezetőink mégis szépen visszacsúsztak a korábbi, agyontaposott útjukra.

Voltak azonban középvezetők – hogy BIG regényét idézzük –, akik komolyan hittek az említett irányzatnak, és cselekedeteiket, hangnemüket ehhez igazították. Ezen törekvésről szól a könyv. A Szovjetunióban is voltak hasonló gondolatok, ezért úgy látták, hogy csak nálunk állt meg az idő. Biztatva érezték magukat, mert voltak kulturális és sportsikerek. A futballban bekerültünk a vb döntőjébe. Ha megnyerjük, bármilyen furcsa, talán elkerültük volna 1956-ot. Ugyanis az első utcai tüntetések a döntő veresége után következtek be. Akkor még nem az állami vezetőket szidták, bár a zseniális Sebes Gusztáv amit akkor kapott, tulajdonképpen nem neki szánták. Halkan mondom, Puskást sem dicsérték, aki sérülésből részlegesen felépülve vállalta a játékot. Tehát nem csillapodott az elkeseredés, hanem minden területen egyre erősödött, és elérkeztünk 56-hoz, amely nem a könyv témája.

Annyit megjegyzünk, hogy a forradalmat erős retorzió követte, a 60-as évektől minden szinten, több tekintetben engedményeket tettek, amely a napi munkához elfogadható feltételeket biztosított. Ezt nevezzük ma puha diktatúrának. Aztán szépen lassan eljutottunk a rendszer összeomlásáig.

Az Aranyhomok c. regény lényegében az 50-es évekről szól. A politikai párhuzamot a kitűnő utószó, Fazekas Lajos munkája világosítja meg. Mi is megkíséreltük néhány mondattal a hátteret bemutatni. A könyv minden bizonnyal és méltán lesz népszerű. Ami pedig a főszereplőket illeti, a regényben a lány kijelenti, hogy a fiú megkérte a kezét. A fiú a „szövetséget” – így nevezi a házasságot – elvállalta, de hangsúlyozza, hogy a lány kérte meg a kezét. A vitát tehát elkezdték, hogy (a regény befejezése után) folytassák, méghozzá jó egészségben, bőséges gyermekáldással, kéz a kézben, sok éveken keresztül, egymást el nem hagyva. Persze, kérdezhetik, a 21. században ezt kívánni nem maradiság? Nem, mert hozzátesszük a meg szótagot, ugyanis ez a megmaradandóságnak a receptje. Ami a szereplőket illeti, további sorsukat reméljük, a szerző új könyvéből talán megtudjuk.

(Aranyhomok. Regény. Írta Benedek István Gábor. Bp. 2014, Tevan Alapítvány kiadása. Támogatta a Mazsihisz és az Alapítvány a Budapesti Dohány Utcai Zsinagógáért.)

APRÓHIRDETÉS

VEGYES

Üzemorvosi, háziorvosi rendelés Zuglóban, Vezér u. 156. VITAPHARM. Hétfő–szerda 15–16-ig. Dr. Szigeti Miklós, tel.: 220-0230.

Műfogsorrögzítés miniimplantátumokkal. Bp., Szt. István krt. 4. III. 1. Telefon: 320-4778. www.drviragdental.hu és www.mini-implantatum.hu

Manikűr, pedikűr. Hívásra házhoz megyek. 06-20-551-4580.

Otthoni szakápolást vállalunk Budapest területén, szükség esetén egyedi szakorvosi ellátással és gyógyászati segédeszközök helyszínre telepítésével. Együttműködünk a háziorvossal, kórházi szakorvosokkal. Kóser étkeztetést is biztosítunk. Szakmai működési engedéllyel és felelősségbiztosítással rendelkezünk. Tartós megrendelés esetén árkedvezményt adunk. E-mail cím: alarmcentrum@alarmcentrum.hu, 24 órás telefon: +36-30-443-1016.

Bp. XIII. ker., Tátra utcában kiadó egy 59 m²-es, kétszobás, távfűtéses lakás. Érdeklődni lehet: munkaidőben a 06-30-217-3460 telefonszámon.

Licites eljárással eladó ingatlanok!

Bp. III., Czetz János u. 67. sz. alatt 30 m²-es garázs. Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft.

Gyömrőn 730,35 m²-es kastély 9398 m²-es telekkel és 9758 m²-es kerttel. Kikiáltási ár: 95 000 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 604 m²-es telek. Kikiáltási ár: 3 900 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 603 m²-es telek. Kikiáltási ár: 3 860 000 Ft.

Balatonkenesén közmű nélküli, 620 m²-es telek. Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft.

Sárbogárd, Ady Endre úton 38 m²-es, egyszobás, komfortos öröklakás. Kikiáltási ár: 3 900 000 Ft.

Göd, Teleki Pál utcában 535 m²-es telken 53 m²-es, kétszobás, összközműves, telkes lakóingatlan melléképülettel (9,4 m²). Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft.

Az ingatlanokról a 30-355-9541 vagy a 30-217-3460 telefonszámon lehet érdeklődni munkaidőben.

Tóthné Hűvös Katalin fogtechnikus mester. Fogsorok, hidak készítése, javítása soron kívül. Fogszabályozó, fogfehérítő. Fogászati háttér biztosított. Szolid árak. Mozgáskorlátozottakhoz házhoz megyünk. Hétvégi ügyelet. 1013 Bp., Krisztina krt. 51. fszt. 1. Déli pályaudvarhoz közel. 06-30-222-3016, 06-1-356-9372.

A Hunyadi téri zsinagógakörzet (Hunyadi tér 3.) tóraolvasót (lejnolót) keres. Jelentkezni a 342-5322 telefonszámon vagy a bzsh.hunyaditer@hdsnet.hu e-mail címen lehet.

Gyere velünk önkéntesnek Izraelbe polgári munkára! Púrimkor is indulnak csoportjaink. Időpontok: március 16.–április 6., május 11.–június 1. Jelentkezés: Deutsch János, 06-20-233-8454, lljano@freemail.hu, illetve keddenként 16–17 óra között az Izraeli Kulturális Központban.

Épületek hőtérképezése, vizes falak utólagos szigetelése. 06-70-550-9531, www.szigeteles.net

KASTÉLYOK BERENDEZÉSÉHEZ vásárolok nagyméretű, kisméretű festményeket, **EZÜSTTÁRGYAKAT,** 12 vagy 6 személyes (akár hiányos) evőeszközkészletet, cukordobozokat, gyertyatartókat, tálcákat stb., Kovács Margit, Gorka kerámiáit, herendi, meisseni, Zsolnay porcelánokat, régi álló, fali, asztali díszórákat, antik, barokk bútorokat, tabernákulumot, szekretert, reneszánsz dolgozószobát, bronz-, fa-, márványszobrokat (hibásakat is). Teljes hagyatékért első vevőként a legmagasabb árat fizetem, **KÉSZPÉNZBEN.** Díjtalan kiszállás, értékbecslés, vidékre is. **Üzlet tel.: 201-6188, 06-20-323-4104.**

Eladó XIII., Visegrádi utcában, a metrótól és a piactól 2 percre, szép, déli fekvésű téglaházban 81 m²-es, IV. emeleti, egyedi fűtésű, kétszobás, személyzetis, utcai lakás. 06-30-273-7220.

Pesti körzet számítógépes ismeretekkel rendelkező adminisztrátort keres. Tel.: 06-30-951-3097.

Színes és fekete-fehér nyomtatás, másolás, plakátnyomtatás, könyvnyomtatás, névjegykészítés a Mammut I.-ben, a II:, VI., IX. kerületekben. Messinger Miklós, 06-20-934-9523, www.rcontact.hu

Vígszínházhoz közel turistáknak lakás kiadó. Tel.: 06-30-346-2223.

Órajavítás, antik órák teljes restaurálása, esetleg oda-vissza szállítással. Órák, elemek, csatok, óraszíjak (erős csuklóra is) nagy választékban. Tel.: 06-70-505-5620, napközben. VII., Garay–Murányi u. sarok, a Garay térnél. Jung Péter. Web: www.jungoras.hu

Vitál-Lux-Dentál Fogtechnika. Négy generáció óta. Allergiamentes biofogsorkészítés, javítás, kerámiahidak, cirkonpótlások, harapásemelő, fogfehérítő sín készítése. Telefon: +36-70-272-4217, web: www.fogsor.eu

Kiadó hosszú távra Budapest zöldövezetében, Zuglóban kertes, két szoba plusz nappalis luxuslakás klímával. Gépkocsitároló. Kiváló közlekedés. Bérlet: 350 euró/hó. +36-30-431-2080, e-mail: heritage44@t-online.hu

HÁZASSÁG

64/180/78, sportos testalkatú, nyugodt, kiegyensúlyozott mérnök társat keres korban hozzá illő, humort szerető, filigrán, jó tulajdonságokkal bíró hölgy személyében. Fényképes választ a hirdetőbe kér „Talán” jeligére.

ÚJ ÉLET

a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetségének lapja
1075 Budapest, Síp u. 12.
Telefon/fax: 322-2829
E-mail: ujelet@bzsh.t-online.hu
Főszerkesztő: Kardos Péter
Olvasószerkesztő: Gábor Zsuzsa
Kiadótulajdonos: Mazsihisz
Előfizetési díjak:
Belföldön: 1 évre 4800 Ft
Külföldre 6800 Ft/év
USA és Izrael: 7500 Ft/év
Az összeg valutában is befizethető az aktuális árfolyamon.
OTP bankszámlaszám: 11707024-22118480
OTP SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN: HU66 1170 7024 2026 2095 0000 0000
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál.
Postacsekk: 11707024-22118480
Terjesztéssel kapcsolatos reklamációk intézése a 06-(80)-444-444-es ingyenes zöldszámon.
Szedés, tördelés: WolfPress Nyomdaipari Kft.
Nyomdai munkák: mondAt Kft., www.mondat.hu
Felelős vezető: Nagy László
ISSSN 0133-1353

Hírek, események röviden

– 1%. A Veszprémi Zsidó Örökségi Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik a 2012. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány mint közhasznú tevékenységet folytató szervezet részére felajánlották. Az így kapott 11 287 Ft-ot a veszprémi kulturális örökség védelme alatt álló zsidótemető gondozására használtuk fel, a kuratórium döntése alapján. Egyúttal megköszönjük mindazoknak, akik az elmúlt években alapítványunknak adták az 1%-ot, és ezzel járultak hozzá a veszprémi zsidó közösség élete egy kis szeletének javításához. Sajnos az új törvények alapján alapítványunk a közhasznúsági feltételeknek nem felel meg, így kérjük, hogy az 1%-ot más, arra jogosult zsidó szervezetnek adják.

Kérjük, hogy adójának 1%-át a már 18 éve működő **Cödoko Zsidó Szociális, Nevelési és Kulturális Alapítvány** részére ajánlja fel. Alapítványunk a befolyt összeget zsidó szociális, nevelési és kulturális intézmények támogatására fordítja. Adószámunk: 18049196-1-42.

Kérjük, tájékoztassa személyi jövedelemadót fizető hozzátartozóit, hogy a **Joint Magyarország/Mazs Alapítvány** – amelynek kiemelt programja a közel 5000 holokausztttúlélő támogatása – nagyon várja az 1%-os felajánlásokat, hogy a jövőben még több rászorulón tudjon segíteni. Adószámunk: 19664651-2-42. Nagyon köszönjük!

A Pécsi Zsidó Hitközség Hagyomány Szociális Alapítvány köszönetet mond mindazoknak, akik 2012. évi személyi jövedelemadójuk 1%-át az alapítvány részére ajánlották. A kuratórium döntése alapján a céloknak megfelelően használtuk és használjuk fel. Kérjük, hogy a 2013-as évről beadott adóbevallásukban 1%-os felajánlásukat alapítványunk részére tegyék meg, amit előre is köszönünk. Adószámunk: 19034834-1-02.

– **Adományok.** A pécsi hitközség 10 ezer Ft-ot, Dr. Bódog Gyula 5000 Ft-ot küldött az Igaz Emberekért Alapítvány részére.

Megtalálták Mengele útlevelét?

Egy San Diegó-i férfi azt állítja, olyan útlevél került a birtokába, amit az auschwitzi koncentrációs tábor orvosa, Josef Mengele használt 1949-ben, Argentínába szökésekor. Eredetiségét szakértők bevonásával igyekszik megállapítani a volt tengerészgyalogos.

A 42 éves amatőr hadtörténész, volt tengerészgyalogos *Craig Gottlieb* állítja: olyan útlevél van a birtokában, amit a hírhedt náci orvos, a brutális emberkísérleteiről ismertté vált Josef Mengele használt Argentínába szökésekor. A katonai relikviákat és fegyvereket gyűjtő San Diegó-i férfi az útlevelet egy argentin kutatótól vette meg, aki egy Mengele mellett 1979-ig dolgozó titkárnőtől jutott az értékes dokumentumhoz.

A Halál angyalaként is ismert, hírhedt SS-tiszt 1911. március 16-án született Németországban. Az auschwitzi koncentrációs tábor orvosa volt, részt vett azoknak a deportáltaknak a kiválasztásában, akiket azonnal a gázkamrákba küldtek. Számos foglyon végzett embertelen, kegyetlen orvosi kísérleteket. A világháború után sikerült elmenekülnie Európából, soha nem fogták el. Különböző álneveken Dél-Amerikában, Argentínában, Paraguayban és Brazíliában élt 1979-ben, 67 éves korában bekövetkezett haláláig.

Gottlieb szerint az útlevél azt bizonyítja, hogy Mengele hamisított papírokkal tette meg a Genovától Dél-Amerikáig tartó utat, amelynek során álnevet (Gregor Hellmuth) használt. Az útlevél mellett Gottlieb három olyan rendőrségi dokumentumot is megvásárolt, amelyek azt bizonyítják, hogy az argentin kormány nemcsak hogy pontosan tudta, ki volt Mengele, hanem próbálta eltitkolni a náci doktor valódi személyazonosságát is.

Egyelőre nem lehet minden kétséget kizárva eldönteni, hogy a szóban forgó útlevelet valóban Mengele használta, esetleg egy jól sikerült hamisítványról van szó, ezért a férfi azt tervezi, szakértőkkel vizsgáltatja meg a dokumentumot. Ha az útlevél eredetinek bizonyul, 250 ezer dollárért is elárverezhetik, ám Gottlieb inkább egy múzeumnak adományozná a történelmi relikviát.

Múlt-kor történelmi portál

IMAIDŐK

Templomok	Péntek este Márc. 7.	Szombat reggel Márc. 8.	Péntek este Márc. 14.	Szombat reggel Márc. 15.
Hősök	17.00	9.30	17.00	9.30
Frankel L. út 49.	18.00	10.00	18.00	10.00
Hegedűs Gy. u. 3.	17.30	9.30	17.30	9.30
Vasvári P. u. 5. (Iubavicsi)	17.30	9.00	17.30	9.00
Thököly út 83.	17.30	9.00	17.30	9.00
Hunyadi tér 3.	17.00	9.00	17.00	9.00
Bethlen tér 2.	17.30	9.30	17.30	9.30
Nagyfuvaros u. 4.	17.30	8.00	17.40	8.00
Rabbiképző-ORZSE (Scheiber S. u. 2.)	18.00	9.00	18.00	9.00
Kazinczy u. 27.	17.30	8.00	17.40	8.00
Alma u. 2.	16.30	8.45	16.30	8.45
Kórház (Amerikai u. 53.)	15.30	7.30	15.30	7.30
Páva u. 39.	18.00	9.30	18.00	9.30
Dózsa Gy. út 55.	18.00	9.00	18.00	9.00
Berzeviczy u. 8.	18.00	9.00	18.00	9.00
Károli G. tér 5.	18.00	9.00	18.00	9.00
Visegrádi u. 3.		9.00		9.00
Dessewffy u. 23.	17.30	9.00	17.40	9.00
Teleki tér 22. (szefárd)		8.45		8.45
Pesterzsébet (Zamárdi u. 7.)	17.30		17.30	
Vidéken				
Hódmezővásárhely (Szt. István tér 2.)	17.00		17.00	
Vác (Oberlander Endre tér 1.)	17.00		17.00	
Kecskemét (Nagykőrösi út 5.)	18.00		18.00	
Székesfehérvár (Várkörút 19.)	18.10		18.10	
Győr (Kossuth L. u. 5.)	18.00		18.00	
Szeged (Gutenberg u. 20.)	17.00	9.00	17.00	9.00
Debrecen (Pásti u. 4.)	17.20	8.00	17.30	8.00
Nyíregyháza (Mártírok tere 6.)	17.20	8.00	17.30	8.00
Miskolc (Kazinczy u. 7.)	17.10	8.00	17.15	8.00
Pécs (Fürdő u. 1.)	17.30	10.30	17.30	10.30
Kiskunhalas (Petőfi u. 1.)	17.00		17.00	
Szombathely	17.00		17.00	
Kaposvár (Berzsenyi u. 14.)	17.00		17.00	
Nagykanizsa (Fő u. 6.)	17.00		17.00	
Keszthely (Kossuth L. u. 20.)	16.30		16.30	

NAPTÁR

Március 2–3.	Ádár 1. 30 – Ádár 2. 1.	Újhold Vasárnap–Hétfő
Március 7. péntek	Ádár 2. 5.	Gyertyagyújtás: 5.19
Március 8. szombat	Ádár 2. 6.	Szombat kimenetele: 6.24
Március 9. vasárnap	Ádár 2. 7.	Zájin ádár
Március 13. csütörtök	Ádár 2. 11.	Eszter böjtje
Március 14. péntek	Ádár 2. 12.	Gyertyagyújtás: 5.29
Március 15. szombat	Ádár 2. 13.	Szombat kimenetele: 6.34 Sábbát záchor
Március 16. vasárnap	Ádár 2. 14.	Púrim

Megemlékezés Brüsszelben

Auschwitz felszabadulásának – az idén elsősorban magyar és görög zsidó vonatkozású – évfordulóján *Fekete László* főkántor imádkozott azon az ünnepségen, amelyet Brüsszelben, az Európai Parlament Menuhin Termében tartottak.

A Kél málé ráchámim, a 116. zsoltár és az Árvák kádisa imákkal keretezett programban *Martin Schulz,* az Európai Parlament elnöke, *Antonis Samaras* görög miniszterelnök és *Moshe Kantor,* az Európai Zsidó Kongresszus elnöke mondtak beszédet.

Bloch Nigunját *Ivry Giltis* izraeli hegedűművész adta elő.

A megemlékezést dokumentumfilm-részletek és egy fiatal színjátszó csoport műsora szőtték át: a magyar és a görög deportálás, a Nemzetközi Vöröskereszt theresienstadti látogatása, majd Aristides de Sousa Mendes – a háborús időszak portugál konzulja Bordeaux-ban – hősies helytállása volt a téma.

Programajánlat

MÁRCIUS

Spinoza Színház
(1074 Budapest, Dob u. 15.)

2. (vasárnap) 15 óra: Rose – monodráma
3. (hétfő) 19 óra: Dési János: A magyar szürke 48 árnyalata
5. (szerda) 19 óra: Egymás Bábelében – monológ. Premier
8. (szombat) 19 óra: Mindenütt Nő: Bach Szilvia kabaréja
9. (vasárnap) 15 óra: Mindenütt Nő: „Én nem vagyok magyar?!” - monológ
9. (vasárnap) 19 óra: Mindenütt Nő: Frida – kuplé-opera
10. (hétfő) 19 óra: Odesszai kocsmadalok – koncert
11. (kedd) 19 óra: Jean Cocteau: Emberi hang – monodráma
13. (csütörtök) 19 óra: Leonard Cohen és a Többiek – koncert
18. (kedd) 19 óra: Heller Ágnes- est
19. (szerda) 19 óra: Talmud, Tóra és a többiek
20. (csütörtök) 19 óra: Címzett ismeretlen – levéldráma
25. (kedd) 19 óra: Bächer Iván emlékműsor-sorozat: Emberevő
26. (szerda) 19 óra: Spinoza & Rembrandt – vígopera
27. (csütörtök) 19 óra: Kéri László: Hepehupás út a választásokig
31. (hétfő) 19 óra: Bächer Iván emlékműsor-sorozat: Ököllel a zongorát!

Budai Micve Klub
(II. Frankel Leó út 49.)

2. (vasárnap) 17.00: Spánn Gábor, az ORZSE tanára, újságíró, az Új Élet publicistája Kacag a zsidó címmel kiadott hangoskönyvéről beszélget Kardos Péter főrabbival. Az interjú során részleteket hallhatunk a könyvből. A lemezen a zsidó humort a Budapest Klezmer zenei aláfestése színesíti. A hangoskönyv a helyszínen kedvezményes áron megvásárolható!

8. (szombat) 18.30: Zájin ádári halvacsora

16. (vasárnap) 17.00: Fergeteges púrimi vigasság a Frankelben! A jó hangulatról Klein Judit és zenésztársai vidám zsidó és jiddis dalokkal gondoskodnak.

17. (hétfő) 16.00: Az egykori Vörösmarty Cserkészcsapat találkozója.

23. (vasárnap) 18.00: Höre Jiszráél, Halljad, Izrael! Salamon Emőke és Kéringer László énekesek koncertje. Zongorán kísér: Pétery Dóra. Műsoron: Händel, Mozart, Mendelssohn, Catalani, Mahler és Ravel művei.

Az újpesti körzet és a klub vezetője vár és elvár minden kedves érdeklődőt
2014. március 16-án vasárnap 15 órakor kezdődő

púrimi ünnepségére.

A jó hangulatról
Klein Judit és zenészbarátai
gondoskodnak.
Az ünnepet Szerdócz J. Ervin
rabbihelyettes ismerteti.
A műsor után ünnepi finomságokkal kedveskedünk.

A Hegedűs Gyula utcai körzet
szeretettel meghívja Önt és családját
2014. 03.16-án (vasárnap) 16 órakor tartandó

púrimi ünnepségére.

Az ünnepet méltatja: dr. Schöner Alfréd főrabbi.
Fellépnek: Garai Péter és a Klezmerész együttes, valamint Benkóczy Zoltán, az Operettszínház művésze.
A műsor után hagyományos púrimi sütemény.

A Dohány utcai zsinagóga körzete szeretettel meghívja
Önt és családját a Goldmark Teremben tartandó

PÚRIMI ÜNNEPSÉGÉRE

2014. március 16. (vasárnap)
du. 15 órai kezdettel.
Az ünnepet dr. Frölich Róbert főrabbi méltatja.

Fellépők:

Janklovics Péter, a Dumaszínház művésze
Szilágyi Gábor kántor
Varga Ferenc József humorista

A műsor után
púrimi finomságokkal kedveskedünk.

Zoltai Gusztáv	Dr. Frölich Róbert	Nádel Tamás
elnök	főrabbi	alelnök

Púrimi meghívó

Hunyadi téri körzet és Generációk Klubja
Garantáltan derűs órákat tölthet el
a Hunyadi tér 3. félemeletén,
amennyiben március 16-án, vasárnap,
délután 5 órára
eljön hozzánk.

Programelőzetes:
Domán István főrabbi ünnepméltatása
A Scheiber Sándor-iskola
kis drámatagozatosainak
műsora (betanító tanár: Nagy Ágnes)
Varga Ferenc József humorista
(Stand up, Hócipő, Mikroszkóp Színpad)
Fellép és a programot zárja:
a ZMIRIM klezmerzenekar
Terített asztalok a Laky Konyha
ünnepi finomságaival

SPÁNN GÁBOR

A mádi zsidó

Én teljes szívvel hiszek a már közhelynek számító és sűrűn hangoztatott jó tanácsnak: ép testben ép lélek. Éppen ezért vigyázok rá, hogy minden héten legalább egyszer sportoljak. Nemrégiben közel 8 óra hosszat ultiztam, egészségemet megőrzendő. Tudom, most felszisszennek, miért nem futok, síelek vagy teniszezek?! Innen üzenem, hogy az efféle sportokat gyakorlóktól lépten-nyomon hallom, mennyi súlyos baleset éri őket testedzés közben, de 50 éve egyetlen kártyapartneremtől sem hallottam, hogy lábára esett a piros 7-es, és be kellett gipszelni.

Történt, hogy a játék folyamán bemondtam egy hibás, elsietett kontrát. Azok számára, akik nem ismerik az ördög bibliájának ulti nevű változatát, legyen elég annyi, hogy ebben a játékban licitálás van. Aki a legnagyobbat mondja, az vállalja a legnagyobb rizikót, és teljesítés esetén nyeri a legnagyobb pénzt. Mi ugyan azt valljuk, hogy nálunk nem a pénz számít, hanem az öszszeg, de egy rossz kontra bizony a három játékosból kettőnek effektív veszteséggel jár. Ekkor megszólalt a győztes, triumfálva hibám felett: olyan messze volt a lapod a kontrától, mint Makó Jeruzsálemtől. Felvillant bennem, hogy akkor talán tartok egy kis tudományos ismeretterjesztést, de félvén a partnerek haragjától, hogy mindenféle hülye történelmi vagy legendáriumi magyarázattal feltartom a játékot, erről letettem. Pedig megmondhattam volna a dagadó keblű győztesnek, hogy a gyakran használt szólás-mondás nem két helységnevet takar. A szólásbeli Makó nem a kisváros (ahol mellesleg zsidók telepítették először az elhíresült hagymát), és nem a Jeruzsálemtől való tényleges távolsága lényegült metaforává. Hanem a létező többféle magyarázat legvalószínűbbike az, hogy az egykori keresztes háborút vívó András egyik harcosát hívták Makó vitéznek, aki egy esetben annyira berúgott, hogy ébredése után egy templomtornyot meglátva Split (Spalato) városát nézte Jeruzsálemnek, ahová eredeti úti célja vezetett. A mi ultink folytatódott, majd a végén a hiányzó negyedik partnerünkről (az ulti játékot általában 4-en játsszák) pletykáltunk. Az egyik vajszívű és csupa jóindulat zsidó játékostársam közelebbről ismeri, ezért ő szolgált a legmulattatóbb sztorival.

Barátunk névnapot ünnepelt nemrégiben, és ahogy ez ilyenkor dukál, az ünnepelttel és három barátjukkal alaposan a pohár fenekére néztek. A társaság szolidaritásból, na meg egymás támogatása okán is, hazakísérte a mi ultistánkat Pest egyik külső kerületében lévő lakásához. A baj ott kezdődött. Tudniillik ez egy olyan lakótelep volt, ahol 8-10 emeletes házak álltak négyszög alakban, egy parkot szegélyezve. Egyformára festve, uniformizált ablakokkal és kapukkal. A mi barátunk megcsókolta az ünnepeltet és megpróbált a legelső házba bemenni. Mivel kulcsa nem nyitotta a kaput, könnyben álló szemekkel közölte: a fene egye meg, ha egy kicsit iszom, nem találom el a saját házunkat. Ez még kb. ötször játszódott le, merthogy kapukulcsa nem volt kompatibilis egyik ház bejáratával sem. Ekkor a társaságból az, akinek az alkoholjában a legtöbb vér volt, megtalálta a megoldást. Megállt a park közepén és éjjel kettőkor, és elordította magát: Nagyné! Pannika! Hahó! Értelemszerűen többfele villanyt gyújtottak, és kicsapódott egy ablak, ahol egy dühös, hajcsavarókba öltöztetett középkorú nő kinézett, és leszólt: mit ordibálnak, részeg disznók?! Az ötletgazda visszakiabált: Maga a Nagyné Pannika? Igen, felelte dühösen az asszonyka.

Na, akkor jöjjön le, és válassza ki közülünk az urát!

Nekünk, kártyásoknak a könnyünk potyogott, és a történet elbeszélője még hozzátette: látjátok, a mi Pali barátunk úgy járt, mint a mádi zsidó!

És miközben az elszámolást végző játékos küszködött a számokkal, én elgondolkodtam az anekdota eredetén, amit szintén lépten-nyomon használnak úgy, hogy szinte senki sem tudja, valójában mi is történt a mádi zsidóval.

Erre is csak különböző legendává lényegült variációk vannak, de ezek közül a leghihetőbb tulajdonképpen releváns volt a lakótelepen történtekkel.

Merthogy a mádi zsidó egy borkereskedő volt, akinek időre kellett szállítania a közeli Erdőbényére. Több hordó bort akart kétlovas kocsijával vinni a faluba, de mivel előtte megkóstolta valamennyi hordó tartalmát, mire felült a bakra, annyi ereje volt csupán, hogy odaszóljon két kedvenc lovának: gyí, pacik, irány Erdőbénye! És ezután mellére esett fejjel elaludt. Lehet ugyan azt mondani, hogy a két lóba már be volt építve a GPS elődje, de hogy valami baj lehetett a szoftverjükkel, az biztos, mert az anekdota szerint az indító szót hallva a két ló elindult, de csak köröztek a mádi falu főterén. És miután ezt több órán át megtették, elunva a monoton lépegetést, megálltak. A történetbeli mádi zsidó felriadt, és miután saját házát látta maga előtt, ismét megszólalt: na, ezt is elintéztem, mehetek haza aludni. Nemcsak ez jutott eszembe Mád kapcsán, hanem az is, hogy ott valaha „boldog időben” komoly nagy zsidó közösség élt, amelynek gyönyörű zsinagógáját 1795-ben építették, és 2004-re régi pompájában restaurálták. Parttalan fantáziámmal elképzeltem, hogy a Messiás – akit mi, zsidók, 5000 éve visszavárunk – megérkezik, és véletlenül éppen Mádra. Meglátván belülről, hogy egy ilyen kis falunak ilyen gyönyörű zsinagógája van, öröm tölti el szívét, viszont rövid idő után elkezd nagyon fázni. Tudniillik zsinagóga van, szép is, de ima nincs, mert 10 zsidó ember már nem él Mádon. Köszönhető ez mások mellett annak az „idegenrendészeti eljárásnak”, amit a 40-es években egyes magyar köztisztviselők törvényeik betűje szerint végeztek. A lovak pedig, ha részeg gazda ül a bakon, bármilyen parancsot kapnak, ma is biztos csak körbejárnak. Pedig ha erejükből futná és elmennének Kínáig, ott legalább ebben az esztendőben szent állatnak számítanának, hisz ez ma ott a ló éve.